Đ.HỒ NGỌC CẨN

CON MUỐN

Ở NHÀ Đ. C. T

In lần thứ ba.

HONG-KONG

IMPRIMERIE DE NAZARETH

1993

NIHIL OBSTAT

E. M. J. ALLYS

VICAR. APOST.

Huế die 30 Novembris. 1920

CON MUỐN Ở NHÀ Đ. C. T.

TIỂU DẪN

Con muốn ở nhà Đ. C. T., ấy là một câu rất tốt, một lời rất hay, ai nói mà không vui lòng ngọt miệng, ai nghe đến lại chẳng mát dạ êm tai? Vì chưng nhà tạm Chúa rất đáng mến yêu và kẻ ở trong nhà Chúa thì rất nên phước lộc. Song nào mấy kẻ thật bụng nói ra? Nào mấy người tận tâm giữ trọn? Nghe nói đến nhà Đ. C .T cũng lăm le muốn vào, song còn run chơi ngại bước; kẻ thì vào đã tới nơi, song không khỏi bao lâu lại sấp lưng lui gót. Điều ấy tại đâu? Chớ rằng: tại Chúa kêu nhiều chọn ít, song nhiều lần mình vội ứng tiếng Chúa kêu, mà không lo cho đặng nghe tiếng Chúa chọn. Tuy dầu luật phép nhiệm nhặt khó vâng, song ơn trên cũng sẵn sàng giúp đỡ. Kìa người kia vâng đặng, sao người nọ lại không?

Vậy nói cho thiệt điều ấy là tại nhiều người muốn xây tháp cho cao, song trước không lo mà trù sở phí; có người lại đã biết trù nghĩ sở phí mà xây; song đến khi đã xây nửa chừng, vì không hiểu tiếng nhau, không nghe, nên bỏ lở dở như tháp Babel mà lìa đi nơi khác. Ôi! Đó thật là bán đồ nhi phế, đã rắp lòng lìa thế tu thân, rồi lại xuất thân lại hồi thế tục. Thấy như vậy, ai mà chẳng tiếc nỗi công phu? Suy như vậy ai đâu lại không động tình thương xót? Bởi đó tôi mới dám làm ra sách mọn này, chẳng phải là muốn dẫn đàng chỉ lối cho ai, một giúp mấy người non nớt đặng biết ít điều cần về sự ở nhà Đ. C. T. kẻo nghe theo tính nhẹ dạ, không lo suy trước lường sau; đến khi lỡ rồi thì hối nhi bất cập. Khuyên mọi người bất kỳ nam nữ: hễ ai muốn đi nẻo trọn lành ở trong nhà Chúa, hay là đã cất thân vào đó mà học tập sơ khai, thì nên chiêm nghiệm sách này, hoặc may có giúp mình đặng ở trong nhà Chúa, thìn một tiết khắc kỷ tu thân, ngõ muôn đời hưởng phần phước lạc.

D. HỒ NGỌC CẨN

Linh mục.

CON MUỐN Ở NHÀ Đ. C. T

ĐOẠN THỨ I

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI BIẾT NHÀ ẤY LÀM SAO.

Tiếng nhà Đ. C. T., thì chỉ nghĩa là một nơi ẩn ánh tu thân, lánh mình cho xa vòng thế tục. Ngó bên ngoài, nhà Đ. C. T. cũng chẳng khác chi nhà người thế gian, thảy đều có nóc, có hè, có vách, có cửa; song xem đến việc bề trong thì hai nhà khác xa nhau lắm; vậy chẳng phải cách xây lập bề ngoài mà làm nên nhà Đ. C. T. đặng đâu, một tại cách ăn ở trong nhà mới làm nên thật nhà Đ. C. T. mà chớ. Bởi đó có lời rằng: Chẳng phải chỗ làm cho người ta nên thánh, song người ta làm cho chỗ đặng nên thánh mà chớ. Vì vậy nếu kẻ ở trong nhà Đ. C. T. mà cứ cách ăn thói ở như người thế gian, thì chốc ấy nhà Đ. C.T. chẳng còn khác gì nhà thế gian nữa.

Vậy ớ con, con muốn ở nhà Đ. C. T. thì phải biết: nhà Đ. C. T. chẳng phải là một nơi nguy nga đẹp đẽ, phong cảnh vẻn vang, cùng chẳng phải là một nơi giường cao chiếu sạch, đủ mặc dư ăn đâu. Có khi các điều ấy cũng có trong nhà Đ. C. T.; song chẳng phải những điều ấy làm nên nhà Đ. C. T. đâu. Cũng một lẽ ấy nếu con tìm nhà Đ. C. T. vì các lẽ ấy, thì chẳng phải là con tìm nhà Đ. C. T., song bèn là tìm sự thế gian mà chớ. Muốn tìm sự thế gian thì hãy ở ngoài thế gian mà tìm, trong nhà Đ. C. T. chảng có, hay là có thì cũng khó tìm, vì kẻ ở đó hằng giữ lời ông thánh Phaolô: dùng đời mà như không dùng....

Lại nhà Đ. C. T. chẳng phải là phong lưu nhàn đặt, cũng chẳng phải là nơi trốn thuế lậu xâu, Vậy ai tìm nhà Đ. C. T. cho đặng các sự ấy thì lầm lạc lắm. Sau nữa có kẻ lại rằng: Ở đời cực lắm, phải lo tìm thế làm ăn, trèo non lặn suối, trèo ngược bước xuôi, mà nhiều khi cũng không túc y túc thực, chi bằng vào nhà Đ. C. T., đi tu cho khỏe xác cũng mát hồn. Kẻ nói như vậy cũng chưa nhằm: Tuy dầu nhà Đ. C. T. là nơi thanh tịnh, khỏi mọi sự lao đao phần xác, song le chẳng phải vì những sự ấy mà tìm đến nhà Đ. C. T. đâu, và nhà Đ. C. T chẳng có ý lập ra cho khỏi các điều ấy đâu.

Vậy nhà Đ. C. T. là nhà làm sao? – Đã kêu bằng nhà Đ. C. T. thì mọi sự ở nơi ấy cũng về nhà Đ. C. T. hết. Chủ nhà cũng chính là Đ. C. T., kẻ ở đó cũng thuộc về Đ. C. T.. Ma quỷ, thế gian, xác thịt chẳng có phần nào ở trong nhà Đ. C. T., vì chưng kẻ dâng mình vào đó thì dâng trót linh hồn và xác cho Đ. C. T. mà làm tôi Người cho trọn lành hơn. Bởi đó các việc chi làm ở trong nhà Đ. C. T., dầu việc thiêng liêng dầu việc phần xác, thì cũng làm cho Đ. C. T., làm vì Đ. C. T hết thảy thảy. Có như vậy mới đáng kể là con nhà Đ. C. T..

Ấy tiếng chung nhà Đ. C. T. thì như vậy; song còn phải biết nhà Đ. C. T. là những nơi nào. Hễ có nơi nào có ý cho người ta vào ẩn mà khi tục tinh tu, để làm tôi Chúa cho trọn lành, thì đáng gọi là nhà Đ. C. T.. Bởi đó có nhiều thứ nhà Đ. C. T., như lời Đ. C. T. phán rằng: Trong nhà Cha Tao có nhiều nơi ơ, nghĩa là có nơi cho người nam, có nơi cho người nữ, có nơi cho kẻ làm tông đồ, có nơi cho người làm môn đệ. Vậy các nhà trường Hội thánh, các nhà dòng, các nhà phước thì thảy là nhà Đ. C. T. hết: vì các nhà ấy tùy luật phép có khác nhau ít nhiều, song cũng chỉ một ý tu trì và làm tôi Đ. C. T. cho trọn lành hơn người thế gian.

Song nhà dòng nhà phước lại phân ra nhiều thứ nhiều hiệu, mỗi nhà đều có luật phép riêng, hoặc nhặt hoặc lơi cũng tùy nhà tùy hiệu. Ấy Cha cả phép tắc vô cùng, khôn ngoan vô lương, hiền hậu vô biên đã dọn nhiều sở cho chúng tôi; tuy nhiều nơi ở khác nhau, song thảy là nhà Cha cả, thảy là nhà Đ. C. T., ai thích ý nhà nào thì vào nhà nay, miễn là có ơn Trên chỉ dẫn, mà phận mình cũng thành tâm.

Cám đội ơn Chúa, trong Nước Nam ta cũng đã có nhiều thứ trong nhà Đ. C. T., có nhà trường Hội thánh, để tập rèn dạy vẽ cho có người sau này chịu chức thánh mà lo việc linh hồn người ta. Có nhiều dòng nam cho các người nam đặng tu trì, như dòng ông thánh Đôminicô, dòng các thầy " anh em"; nay lại mới thêm dòng Đức Chúa Bà Nước Nam, lại có nhà trường các thầy giảng ấy cũng thuộc về nhà Đ. C. T.

Còn phận người nữ thì có nhà phước kín, nhà các bà chị em thánh Phaolô, nhà các bà chị em mến thánh giá, và chị em làm con cái Đ. Bà. Ấy là những nhà Đ. C. T. thì phải biết nhà Đ. C. T. là như vậy. Bây giờ con nên suy ở nhà Đ. C. T. thì có phước lộc ngần nào.

ĐOẠN THỨ II

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI,

THÌ THẬT LÀ ĐỀU RẤT PHÚC LỘC.

Ở con, nếu con thật long muốn ở nhà Đ. C. T. thì phước cho con là dường nào, vì chưng như lời vua thánh Đavid rằng: Lạy Chúa, những kẻ ở trong nhà Chúa thì có phước là ngần nào! Cho nên ở thế gian nầy không ai có phước cho bằng kẻ bỏ thế gian mà vào nhà Đ. C. T.. Cũng trong một ca vịnh ấy vua thánh Đavid kẻ ra các phước lộc kẻ ở nhà Đ. C. T. mà rằng:

1. Những kẻ ấy sẽ ngợi khen Chúa đời đời; vì chưng kẻ ở trong nhà Đ. C. T thì hằng làm một việc như các thánh ở trên trời, là ngợi khen danh Chúa chẳng hề nguôi, hằng làm tôi Chúa, hằng làm mọi việc cho sáng danh Chúa. Người thế gian hằng lo chác chác lợi tranh danh, thâu tiền tích bạc, cho được phú quí vinh ba, trăm việc học hành, mọi nỗi âu lo, thì cũng chủ về ý ấy hết; mà kẻ ở nhà Đ.C.T. thì đã suy mọi sự ấy là giống phù vân: tích bởi thế trần, chết rồi lại hườn trần thế. Bởi đó cho nên dành lìa cuộc thế mà vào nhà Đ.C.T. cho đặng quyết một bề tập ngợi khen danh Chúa đời nầy cho nên, để đời sau lại ngợi khen Chúa đời đời chẳng cùng.

2. Phước cho kẻ đặng Chúa giúp như vậy, vì kẻ ấy dầu ở nơi sủng khóc lóc, song trong lòng đã xây cấp đắp bộc mà lên. Ấy chỉ nghĩa là kẻ ở nhà Đ.C.T., dầu đang còn ở chốn cách đày dưới thế, còn khóc lóc với con cháu Evà; song trong long thì biết xây cấp đắp bậc mà lên cho đến khi thấu thiên đình cõi thọ. Vậy cấp bậc kẻ ở trong nhà Đ.C.T. hằng xây tròng long, là những ý lành, những đều nguyện gẫm: Vì muốn tra tay xây đắp bề ngoài, thì phải toan tính trong lòng trước đã, khi đã biết tính toan trù nghĩ, thì mới ra tay thi hành. Kẻ ở nhà Đ.C.T. thì hằng ngày hằng làm như vậy: lấy sự hồi tâm nín lặng, lấy buổi nguyện gẫm xét mình, mà xây cấp đắp bậc trong lòng, rồi thì chí công nông sức mà làm cho trọn việc

Vì chưng như lời vua thánh ấy lại nói: Đấng ra lề luật sẽ ban phước lành, thì những kẻ ấy sẽ lấn tới trong đàng nhơn đức một ngày một hơn và sẽ thấy Chúa chí tôn trên núi thánh Xion. Ấy là ra tay thi hành xây cấp đắp bậc mà lên cho đến khi tột cùng nơi Chúa ngự, là đặng lên núi thánh Xion thiên đàng, mà xem thấy Chúa, hưởng phước cùng Chúa đời đời. Ôi! phước lộc dường ấy, ai mà chẳng ước mơ? Vua chúa thế gian có quyền ra luật phép; song chẳng có thể giúp người ta giữ luật cho nên; mà trong nhà Đ.C.T. chính mình Chúa ra luật phép, Chúa lại ban ơn giúp sức cho người ta đặng giữ luật cho nên. Chúa hằng xuống phước lành trên các việc người ta làm. Bởi đó kẻ ở nhà Đ.C.T. đặng tấn tới trong đàng nhơn đức một ngày một hơn; công phước càng lâu càng nhiều; tội tình càng ngày càng giảm; linh hồn càng quang ánh tinh anh, càng chóng vánh mà bay lên tột trời, cho đặng xem thấy Đấng chí tôn.

Vậy có nhà nào phước lộc cho bằng nhà Đ.C.T.? Ai được may mắn cho bằng kẻ Chúa chọn vào nhà ấy? Vua thánh Đavid lại ngợi khen kẻ ở nhà Chúa thì như cây trồng bên mạch nước, cho nên hằng xinh tốt xanh tươi, bốn mùa hằng trổ sanh hoa quả, ấy nghĩa là đêm ngày hằng gội nhuần ơn thánh mà lập công tích đức thường xuyên.

Xưa bà hoàng hậu xứ Saba đến chầu vua Salomong; khi bà ấy thấy mọi sự trong đền thánh lớp lang thứ tự và nghe vua ăn nói khôn ngoan thì la lên rằng: Ôi! những quân gia thần hạ được chầu vua hằng ngày và được nghe lời khôn ngoan vua phán thì phước lộc là dường nào! Nếu kẻ được chầu vua thế gian, được nghe lời khôn ngoan phần đời bởi miệng vua thế gian, mà còn gọi là phước lộc, thì phương chi kẻ được ở trong nhà Đ.C.T., được chực chầu nói khó cùng Đ.C.T. hằng ngày, được nghe lời khôn ngoan Chúa dạy về đàng rỗi linh hồn, về nẻo tu thân khắc kỷ, cho đặng nên người trọn lành ở thế và sau đặng làm thánh trên trời, thì phước lộc là thể nào.

Bao lâu chúng tôi còn ở thế gian thì như ở giữa trường chinh chiến, như lời ông thánh Gióp rằng: Người ta sống ở đời là như đi tùng chinh ở trên mặt đất, vì chưng ma quỷ thế gian xác thịt là ba thù rất dữ hằng cám dỗ ta nhiều cách nhiều thế, nó bày ra nhiều dịp tội nhiều gương xấu, xác thịt thì yếu đuối dễ xiêu, ma quỷ lại đảo điên khéo gait, thêm thay thế gian cũng xuyên hoa bợm bãi. Vì đó mà lòng đạo đức càng lâu càng sút kém, còn tội lỗi thì đầy dẫy tràn trề. Ấy là số phận kẻ ở ngoài thế gian. Còn chí

như kẻ ở trong nhà Đ.C.T., thì như ở trong đồn cao thành vững, khỏi nhiều nỗi cheo leo. Vốn ma quỷ xác thịt thì hằng theo mình luôn không rời khỏi đâu; song le ở trong nhà Đ.C.T. thì có nhiều luật phép làm như day như khớp mà hò mà cầm xác thịt lại; còn ma quỷ thì xem ra như chó kia đã tróng, nó chỉ sủa chỉ tru mà thôi, nó có cắn được thì là cắn mấy người vô ý hay là liều mình lại gần đó mà thôi.

Ấy con xem kẻ ở nhà Đ.C.T. thì phước lộc ngần nào; khi sống được phước hơn người thế gian bội phần. Ai nói cho xiết đến giờ lâm chung thì người thế gian áy náy âu lo là thể nào! Kẻ thì lo đến chồng, người thì lo đến vợ, lo đến cửa nhà con cái, lo mình chết rồi cơ nghiệp để lại cho ai, nợ nần ai trả ai đòi, vợ con ai nuôi ai dưỡng, nhắm mắt lại, xác ai chôn, hồn ai liệu, ai cầu hồn gởi lễ, ai xủi mã đắp mồ, cùng lo tưởng những điều khác như vậy. Đang khi lo bảy lo ba thể ấy, thì lòng trí đâu an mà lo phần rỗi? Còn kẻ ở nhà Đ.C.T. thì tay sạch làu làu, lòng trong vặc vặc, sống chẳng dính bén của trần, thì chết cũng cam mình trần thân trụi. Còn phần hồn thì hỉ hoan vui vẻ vì công phước đã thâu tích bay lâu, vui lòng mà trút linh hồn đang khi mọi ket trong nhà đứng xung quanh giúp lời cầu nguyện. Cầu nguyện khi ấy, lại còn cầu nguyện thường ngày, cho nên dầu có qua lửa luyện tội cũng trông mau ra khỏi mà về thiên đàng hưởng phước trọng vô cùng.

Ông thánh Bênadô suy đến mọi phước lộc trước sau kẻ ở nhà Đ.C.T. được hưởng, thì tóm lại một câu mà rằng: “sống càng sạch, ngã ít khi, ngã mau chỗi day bước đi chững chàng; ơn nhuần nghỉ khỏe chết an, luyện càng mau sạch, chết càng hưởng cao”.

Vua thánh David suy đến phước lộc kẻ ở trong nhà Chúa thì kết một câu mà rằng: Ở trong sân nhà Chúa một ngày, thì tốt hơn muôn vàn ngày, tôi thà làm người rốt hèn ở trong nhà Chúa tôi, chẳng thà ở trong nhà kẻ có tội.

Suy các điều trước nầy thì roc biết con muốn ở nhà Đ.C.T. thì có phước lộc là dường nào.

ĐOẠN THỨ III

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, ẤY LÀ DẤU TRÔNG CẬY CON VÀO SỐ KẺ LÀNH.

Ở con, nếu con thật lòng ái mộ ở nhà Đ.C.T. thì con nên mừng lắm, vì như lời nhiều đấng thánh đã dạy, đó là dấu Chúa đã chọn mà lên nước thiên đàng, thwo như lời Chúa đã phán hứa rằng: *Bất kỳ ai, đã bỏ cửa nhà, an hem, chị em, cha mẹ, vợ chồng, con cái, ruông trưa vì danh Tao, thì sẽ lãnh bằng trăm và sẽ được sống đời đời.*

Theo lời ấy thì đã rõ kẻ sẵn lòng bỏ cuộc đời cho đặng tu trong nhà Đ.C.T., thì sau sẽ đặng thưởng ban bội hậu đời nầy và đời sau, mà đời sau, đặng sống thanh nhàn đời đời. Nơi khác có lời Đ. C. T.phán cùng các tông đồ rằng: *Tao phán thật cùng chúng bay: Bay đã bỏ mọi sự mà theo Tao, thì ngày sau ngươi sẽ ngồi trên mười hai tòa mà đoán xét mười hai dòng Isarae* . cứ theo lời thánh đã giải,thì câu này chẳng phải chỉ về 12 thánh Tông đồ và 12 dòng dân Isarae mà thôi;song chỉ về mọi người trong thiên hạ thảy thảy. Vậy lời Chúa phán rằng:*Tao phán thật cùng chúng bay,* thì Chúa có ý bảo cho ta tin chắc chắn những kẻ sẵn lòng bỏ mọi sự mà theo đàng trọn lành thì ngày sa vào sốkẻ lành ngồi trên tòa sáng láng mà phán xét mọi dân thiên hạ; như lời Kinh thánh rằng:Những kẻ ấy sẽ phán xét mọi nước và quản trị mọi dân.

Ông thánh Lorensô Justino cũng dạy đều ấy mà rằng: *Kẻ nào được ơn kêu gọi vào hội kẻ lành, nghĩa là kẻ ở nhà Đ. C. T., thì hãy vững lòng trong cậy sau khi đã đi qua khỏi chốn khách đày đời nầy rồi, thì sẽ vào thành Giêrusalem trên trời: vì chưng sự vào hội cùng anh em (chị em) như vậy, thì là dấu Chúa đã chọn vào nước thiên đàng.*

Trong sách Giảng, một đấng nhơn đức thông thái kia đã làm, có một câu rằng : kẻ chết trong nhà Đ.C.T. thì khó mà sa hỏa ngục, có khi chẳng hề sa hỏa ngục, vì chưng kẻ Đ.C.T chẳng định vào nước thiên đàng, thì khó mà ở trong nhà Đ.C.T. bền đỗ cho đến chết.

Trong hạnh ông thánh Arseniô có chép rằng: Khi người cầu nguyện cùng Chúa rằng: Lạy Chúa xin hãy tỏ cho tôi biết, tôi phải đi đàng nào cho được rỗi, thì nghe tiếng phán lại rằng: Hỡi Arseniô, mầy hãy khuất thân lìa thế thì mầy sẽ được rỗi. Vì vậy người bỏ thế gian, lên rừng tu thân cho đến chết.

Đời nay Hội Thánh chẳng còn có kẻ đi ẩn tu một mình trên núi như xưa; song có các nhà trường Hội Thánh, các nhà dòng, nhà phước cũng là nơi khuất tịch ẩn ánh tu than; cho nên kẻ vào ẩn tu đó, thì cũng như các thành đi tu rừng đời xưa. Vì vậy cũng hưởng nhờ được nhiều ơn Chúa như các thánh tu rừng, cho nên cũng được dấu ngày sau sẽ được lên thiên đàng".

Con suy mọi lời trước sau như vậy, thì con nên kết lại rằng: Chẳng có đàng nào chắc chắn dễ dàng cho bằng vào nhà Đ.C.T. Đã được Chúa gọi vào đó thì đã gần như vào nhà tập cho đặng vào nước thiên đàng, như thuyền kia đã gặp nước được gió, mà chạy mát mái xuôi buồm thẳng về quê, chẳng có sự gì ngăn trở. Sự ngăn trở người ta lên thiên đàng, là sự phú quí, vinh ba, sắc dục, ấy là ba mối rất hiếm ma quỉ dung mà câu người ta cùng kéo người ta xuống hỏa ngục. Mà kẻ ở nhà Đ.C.T thì dứt tình cho khỏi ba điều ấy, cho nên đã dứt sự ngăn trở kẻo vào nước thiên đàng. Bởi vậy nói rằng kẻ ấy có dấu chắc sẽ đặng rỗi, cũng không có lạ gì. Ví như vua kia chiêu binh giao chiến cùng kẻ nghịch, bên vua thì có dư tinh binh thiết khí hẳn hoi, đồn trong lũy ngoài kiên cố; còn bên quân giặc tuy đông mà khí giái cũng không, đồn lũy nõ có, thì dấu chắc vua sẽ đặng trận chẳng sai. Nay kẻ vào nhà Đ.C.T. cho đặng giao chiến cùng ma quỉ, thì như vào trong đồn rất vững, luật phép cùng làm việc lành hằng ngày là khí giái rất tốt; còn ma quỉ thì có ba khí giái rất mạnh là phú quí, vinh ba, sắc dục; mà ba món ấy thì kẻ ở nhà Đ.C.T. đã thâu đoạt mà giày đạp dưới chơn rồi, nên ma quỉ đã thất thế không biết lấy chi mà cự lại. Bởi đó là dấu chắc kẻ ở nhà Đ.C.T. sẽ đặng trận chẳng sai; ấy là có dấu sẽ toàn công thắng trận mà khởi hoàn về trời. Vì vậy ông thánh Bênadô nói kẻ ở nhà Đ.C.T. dầu còn ở thế gian, song là người thuộc về trời vì đã có dấu sau sẽ về trời. Ông thánh Bonaventura suy vậy thì khuyên người ta vào dòng mà rằng: anh em hãy đua nhau vội vã chạy vào những thành có nơi núp ẩn, là các nhà dòng để cho anh em đặng ăn năn đền bồi vì lỗi xưa đã phạm và được thêm ơn Chúa trong buổi bây giờ cùng đặng vững lòng trông đợi sự vinh phước đời sau. Vậy ở con, con hãy khát khao cho đặng ơn ở nhà Đ.C.T., thì có dấu chắc con sẽ hưởng phước đời đời trên cõi thọ.

ĐOẠN THỨ IV.

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI SUY TRƯỚC LIỆU SAU.

Đã hay rằng ở trong nhà Đ.C.T. là sự tốt lành, là điều phước lộc; song đừng thấy phước mà vội ưng, chớ rằng lành mà gấp tính. Trong sách Evang dcg phán ví dụ về người kia toan xây tháp, vua nọ tính giao chinh: Trước phải ngồi trù sở phí tốn bao nhiêu, kẻo xây bất thành bỏ giở nửa chừng, thiên hạ thêm đàm tiếu. Vua nọ tính cất binh đi đánh giặc cùng kẻ thù, trước phải tính toan cơ đồ binh khí, coi thử có cự nổi hay chăng, kẻo một mau khi đã khỉ chiến giao công, mà phải lai hầng đầu phục. Nay việc vào nhà Đ.C.T. cũng vậy, phải suy trước lượng sau đừng vội toan gấp tính. Ông thánh Beenadô dạy về sự ấy mà rằng: con chớ làm hốp tốp vội vã, hãy suy nghĩ lâu dài xem xét kỹ lưỡng: Điều con toan là điều trọng hệ, nên phải suy nghĩ kĩ càng tính bàn cẩn thận. Luận dtrong việc đời mà coi, hễ việc gì càng trọng hệ, thì càng phải gia tâm bàn liệu tính toán, ví dụ như việc lo đôi kiếm bạn thì chẳng phải thây sắc mà mơ hay là thấy tài mà mợt; một phải tính coi thử có xứng bạn cân đôi, có vừa trang hạp lứa chăng, thì mới cậy người làm mối manh cho hai đàng hiệp vầy đôi bạn. Nay con muốn vào nhà Chúa, ấy cũng là đưa linh hồn vào gá ngãi thiêng liêng cùng Chúa Kirixitô, thì con cũng phải dò ý Người có thuận chăng, lại con có ở trọn kiếp với Người chăng. Khi đã suy trước xét sau, mà hiểu ý Người muốn, mà mình cũng có đành thì phải liệu chớ khá giả lơ, kẻo xem ra như đoạn tình Chúa. Vì chưng kẻ đã hiểu ý Chúa muốn cho mình ở bậc nào, mà không chọn bậc ấy, thì đi đàng trái ý Chúa mà chớ. Có nhiều ví dụ trong sách Evang tỏ đành rằng Chúa định cho người ta ở đời có nhiều bâc, bậc nào theo bậc nấy mà lo phần rỗi linh hồn. Như ví dụ Đ.C.G phán về những đầy tớ lãnh bạc mà đi buôn: Kẻ thì lãnh năm nén, người thì lãnh hai nén, kẻ lại lãnh một nén. Ông thánh Thôma giải ví dụ ấy rằng: Nén bạc Chúa phân làm ba hạng vì đô hội ở đời ra được làm ba bậc; bậc thượng; bậc trung và bậc hạ, ai muốn ở bậc nào thì phải dò hỏi ý Chúa phát cho mình và suy lực mình coi thử: Nếu hiểu ý Chúa phát cho mình có hai nén bạc mà thôi, mà muốn buôn to bán nậy, thì bất kham; nhược bằng đã hiểu ý Chúa phát cho mình năm nén thì phải tùy vốn mà sinh lời; muốn sinh lời như kẻ lãnh hai nén mà thôi, thì cũng không đáng. Vì vậy trong thơ ông thánh Phaolồ gởi cho bổn đạo thành Êphêsô có lời rằng:

"Thầy lấy danh Chúa mà nài xin anh em hãy ăn ở cho xứng theo đàng Chúa đã kêu gọi anh em". Lời ấy đủ tỏ Chúa có định cho mỗi người ở mỗi bậc mà ai nấy phải cứ bậc mình mà nên thánh.

Vậy ở con, con có muốn nên thành trong bậc kẻ ở nhà Đ.C.T. chăng? Lòng con có hướng chìu về đàng nầy chăng? Nếu con đã có ý lành mà muốn đi đàng này, thì cũng là một dấu Chúa muốn cho cởn nhà Đ.C.T., vì chưng muốn sự lành vì ý lành, ấy là dấu bởi Chúa sáng soi; như lời Kinh Thánh rằng: những ơn tốt lành cực hảo thì bởi trời mà xuống cùng bởi Cha cả sáng soi. Mà lòng muốn sự sự lành bởi ý lành, ấy cũng là một tin Cha cả bởi trời đã sáng soi. Vậy khi con thấy mình có lòng thể ấy thì con hãy nguyện ơn trên cùng dùng mọi phương thế ấy thì con hãy nguyện ơn trên cùng dùng mọi phương thế cho rõ thánh ý Chúa mà theo. Khi đã dùng mọi phương thế cho đặng rõ thánh ý Đ.C.T. rồi, thì phải kíp toan đừng dần dà năm kia tháng nọ, vì ơn Chúa đã thoáng qua mà không biết còn ghé lại chăng. Sách Sấm Truyền và lời các thánh đều dạy như vậy. trong Evang có tích hai người được ơn Chúa gọi; song còn muốn lần nữa, một người thì xin về cho cha mới qua đời, kẻ khác thì xin về xếp đặt việc cửa nhà đã, nhưng Đ.C.G chẳng cho, một dạy phải theo Người mà thôi. Trong Kinh Thánh có lời Chúa phán rằng: Tao đã gọi, mà bay đã từ chối, Tao đã giơ tay mà không ai ngó lại, ý Tao định liệu mà bay đã khinh chê, … thì khi bay phải hư mất, Tao cũng sẽ nhạo cười mà chớ.

Ông thánh Bênadô nói rằng: Khi con đã rõ tiếng Chúa gọi mà chẳng còn nghi nan, thì cần phải bàn lui bán tới. ông thành Laurensô Justinô lại rằng: Kẻ có ơn kêu gọi vào dòng mà kiều phải mất thì cũng dễ mà loại ra khỏi thành Giêrusalem trên trời. Các thánh khác cũng đều rập một ý mà dạy như vậy. Vậy con muốn vào nhà Đ.C.T. thì phải suy trước lường sau chp kỹ; mà khi đã rõ thánh ý sở định, thì hãy kíp liệu chớ để rày mau, kẻo như lời ông thành Gioang Kim khẩu rằng: Nếu con phải chết khi chưa kịp lo, thì sự thiệt hại ất khôn phương bồi lại.

ĐOẠN THỨ V

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC Chúa TRỜI, THÌ PHẢI MUỐN VÌ Ý LÀNH Ý TỐT.

Trước nầy đã nói rằng: Khi con muốn ở nhà Đ.C.T. vì ý lành, thì là dấu có lẽ mà tin Chúa đã định cho con ở bậc ấy. Vì chưng như lời ông thành Aucuxitinh đã dạy: Nếu chẳng có sức Chúa thúc giục bề trong, thì chẳng có lẽ có ý lành mà muốn sự làm vậy đâu. Các đấng dẫn đàng rỗi linh hồn cũng đều dạy rằng: Khi ai có những ý lành mà muốn sự lành như vậy, thì không kẽ bỏ thế gian, hay là bởi ma quỉ, hoặc bởi xác thịt xui giục điều ấy đâu. Ông thánh Thôma cũng dạy chắc chắn mà rằng: "Cho dầu ma quỉ có muộn hình ảnh Thiên Thần sáng láng bày ý tốt mà giấu che ý độc, cho đặng xui ta vào nhà Đ.C.T., nếu ta theo thì cũng không hiểm nghèo chi: Vì ta theo thì là theo sự tốt cùng vì ý tốt; còn sự xấu nó còn giấu, đến khi nó bày ra, ta cứ tỉnh thức mà chống trả với nó thì thôi".

Nay con còn phải biết ý tốt lành là làm sao và là điều cần cho đặng ở nhà Đ.C.T. là thể nào.

1. Có ý tốt lành là có ý cho sáng danh Chúa cùng làm ích cho phần linh hồn, chẳng phải cầu danh cho mình hay là tìm ích lợi chi cho phần xác. Vậy kẻ đi nhà trường Hội Thánh để học tập mai sau được Chúa chọn mà giúp việc Hội Thánh như vậy vì thấy ở nhà trường cũng sướng cũng vui, sau làm thầy cả thiên hạ cung kính vì tôn trọng, thì ấy là ý không lành; kẻ vào nhà dòng nhà phước cho đặng lánh khỏi gương xấu thế gian, cho đặng làm tôi Chúa cho dễ, thì ấy là ý lành: còn kẻ vào đó có ý cho đặng thế gian khen ngợi là người nhơn đức, cho thiên hạ xưng là thầy nọ thầy kia, thì ấy là ý không tốt. Kẻ vào nhà Đ.C.T. cho đặng tu thân khắc kỷ, cho đặng đền tội lập công, thì ấy là có ý tốt; còn kẻ vào đó vì cô thân thất thế chẳng biết nhờ ai, thân bệnh gia bần làm ăn không nổi, thì ấy là ý chẳng lành.

Thuở xưa có một người thông lý luật muốn theo Đ.C.G mà thưa Người rằng: Lạy Thầy, Thầy đi đâu, tôi cũng xin theo Thầy đó. Xét lời nói, ai mà chẳng khen người ấy, song Đ.C.G nói lơ chẳng muốn cho người ấy theo, vì Chúa thấu biết mọi sự, thì đã rõ biết người ấy không có ý tốt mà theo, nên Chúa đã từ rãy. Có khi người ấy muốn theo cho đặng học sự thông minh với Người, hay là cho đặng xem phép lạ Người làm, hoặc cho đặng tiếng là môn đệ đấng thiên hạ kính tôn, hay là có ý hèn nào khác Chúa đã rõ thấu.

Vậy ai muốn vào nhà Đ.C.T. thì phải dứt cho khỏi các ý trái làm vậy. Có khi con hỏi rằng: vậy thì giả như ai đã có ý hèn như vậy mà vào nhà Đ.C.T. lỡ rồi thì làm sao? Thưa những kẻ ấy hãy nghe lời ông

thánh Aucuxitinh dạy rằng: Nếu con đã chẳng có ơn kêu gọi, thì con hãy làm cho có. Câu ấy chỉ nghĩa là: nếu ban đầu con theo ý hèn chẳng phải bởi tiêng Chúa mà vào một bậc nào, thì con nên sợ Chúa chẳng chọn con ở bậc ấy; song khi con đã vào rồi mới hiểu ý mình khi trước không tốt, thì con hãy ăn năn về sự ấy và sửa ý mình lại cùng ra sức làm mọi việc làm cho hẳn hoi theo như ý lành đã chỉ, thì chắc Đ.C.T. là Cha nhơn lành sẽ tha thứ tiền khiên và dành cho con ở bậc ấy mà làm sáng danh Chúa cùng lo phần rỗi: vì chưng Chúa lòng lành vô cùng, hay thương vô lượng, chẳng muốn cho ai phải hư mất và hằng muốn những sự trọn lanh cực hảo, lại có phép làm cho hoàn đá trở nên con cái ông Abraham thì cũng làm được cho mọi người nên kẻ Chúa chọn.

Ấy muốn ở nhà Đ.C.T. thì phải có ý ngay lành, rủi không có trước thì hãy sửa lại cho có sau.

2. Vì chưng ý lành là điều rất cần thiết cho đặng làm nên mọi sự lành, thì lại cần cho đặng ở nhà Đ.C.T. Vốn kẻ ở nhà Đ.C.T. thì hằng phải sống vì Đ.C.T. và làm mọi việc theo thánh ý dtc định. Trong Evang Đ.C.G đã phán rằng: Ai chẳng hiệp cùng Tao thì ấy là nghịch cùng Tao; ai chẳng thâu góp cùng Tao thì ấy là bươi banh của Tao. Lời ấy cũng chỉ kẻ chẳng hiệp một ý như Đ.C.G mà làm mọi việc lành mà thu nhơn tích đức, thì chẳng thâu góp đặng nhơn đức nào, một bươi banh ra mà chớ.

Có lời Đ.C.G phán rằng: Nếu con mắt mầy sagns, thì cả xác mầy cũng sáng; bằng con mắt mầy tối, thì cả xác mầy cũng tối. Các thánh đều giải con mắt là chỉ ý trong lòng người ta: Nếu người ta có ý tốt ý lành, thì việc người ta làm mới nên lành; nhược bằng người ta có ý xấu mà làm việc gì, dầu việc ấy vốn là việc lành, thì cũng hư mà chớ.

Vậy con muốn ở nhà Đ.C.T. thì tiên vàn con hãy có ý lành: Ý lành phải có trước khi vào, đang khi vào, và ý lành hằng phải ở với con luôn. Bằng không thì con ở nhà Chúa với anh em cũng như dê kia lộn với đoàn chiên vậy.

Vì vậy trong luật dòng ông thánh Bênadictô dạy phải hỏi xem kẻ xin vào có thật lòng tìm kiếm Đ.C.T. chăng? Có lo lắng làm mọi việc Chúa, vâng lời chịu lụy cùng sẵn lòng chịu mọi điều sỉ nhục chăng? Vậy ai vào dòng có ý tìm chi, mà chẳng tìm Đ.C.T. cùng tìm làm mọi việc theo ý Chúa theo ý bề trên, thì chẳng nên nhận kẻ ấy vào dòng.

Ấy ý lành phải có cho đặng vào nhà Đ.C.T. thì như vậy, con hãy suy ví dụ Đ.C.G đã phán trong Evang về 10 người trinh nữ soạn đèn mà đi rước bạn lành; song khi bạn đến thì chỉ có năm người được vào với bạn mà thôi, vì sắm đèn cùng sắm dầu sẵn, cho nên thắp đèn thì đèn đỏ, bèn cầm đèn mà đi theo bạn. Còn năm người kia có đèn mà chẳng có dầu, thì người bạn đã đi hoánh mất rồi, cửa đã đóng lại rồi theo không kịp, nên chẳng vào đặng nơi vui vẻ cùng bạn.

Mười trinh nữ ấy là chỉ kẻ muốn vào nhà Đ.C.T. mà tu thân; song có kẻ đem cả đèn cả dầu đi theo, nghĩa là dâng mình vào đó mà có ý lành nữa; còn kẻ khác thì na xá vào đó, song ý lành chẳng có, ấy là như đèn mà chẳng có dầu, cho nên thắp không đỏ. Hai thứ người ấy, ai vào nhà Đ.C.T. được ai không, thì con đã rõ.

Vậy nay con muốn vào nhà Đ.C.T. thì hãy chủ ý lành, ắt việc con làm mời nên lành và con sẽ gặp nhiều sự lành trong nhà Đ.C.T., cùng sẽ đặng vào nhà thiêng đàng mà hưởng tiệc thanh nhàn cùng bạn linh hồn con, là Đ.C.G Kirixitô là Chúa chúng tôi.

ĐOẠN THỨ VI.

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, HÃY BÀN HỎI CÙNG NGƯỜI KHÔN NGOAN.

Dẫu ý lành là sự rất cần cùng là dấu tốt rất chắc con được vào nhà Đ.C.T., đàng khác con cũng có tài năng sức lực theo phận sự con sẽ làm trong nhà Đ.C.T.. Song con cũng còn chưa nên tự quyết một mình trong việc trọng hệ ấy; vì chưng người ta xét đoán việc riêng mình nhiều khi cũng lầm, nình ngờ là ý Chúa soi sáng vẽ bày, mà có khi là ma quỉ phỉnh phờ mình. Vì vậy ông thánh Phaolồ rằng: Anh em chớ vội tin theo sự ước tưởng trong mình, một phải xét coi thử điều ấy có phải bởi Chúa chăng. Mà cho đặng xét điều ấy thì một mình không xong. Bởi đó xưa, ông thánh Tbia trối phú cùng con mình mà rằng: con hãy bàn hỏi cùng người khôn ngoan.

Thật con có lòng tốt mà muốn vào nhà Đức Chúa Trời, ắt là con chẳng dám sự quyết một mình, cùng chẳng đi tỏ cho người nọ kẻ kia vô lối; một tìm người khôn ngoan nhơn đức đáng tin cậy mà bàn giùm việc với con mà thôi.

Vì vậy trong sách Gương Phúc có dạy con mà rằng: chẳng phải bạ ai con cũng nên tỏ lòng con ra đâu; song con hãy bàn việc con với người khôn ngoan có lòng giái sợ Đ.C.T.

Ong thánh Antôn cũng dạy điều ấy mà rằng: "cho đặng đi đàng nhơn đức trọn lành, thì chẳng có nhơn đức nào cần và có sức dẫn đàng cho ta, cho bằng đức khôn ngoan và lòng cẩn mật". Đức khôn ngoan thì dạy ta bàn hỏi với người khôn ngoan; còn lòng cẩn mật thì dạy ta giữ miệng đừng bạ ai cũng tỏ ra cho nấy. Điều ấy tỏ ra người nhẹ dạ hay là khoe khoang, cả hau không hay, lại nhiều khi cũng làm cho hư việc.

Vậy bàn hỏi với người khôn ngoan thì trước hết phải kẻ cha linh hồn, vì chẳng ai rõ được việc trong linh hồn con bằng cha linh hồn con, cho nên chẳng ai bàn được với con cho khôn ngoan cho bằng cha linh hồn. Bởi đó ông Cassianô nói rằng: "Ta hằng phải siêng năng chạy đến cùng bề trên cùng cha linh hồn, trong linh hồn ta có việc gì thì tỏ cho người hay, để nhờ người dắt dìu giúp đỡ". Nếu phải bàn hỏi với cha linh hồn trong mọi việc khác thì huống nữa là việc chọn một đấng bậc mà ở cho đến trọn đời.

Vậy nếu con muốn ở nhà Đ.C.T. thì phải bàn với cha linh hồn, phải tỏ ra cho người hay tâm tình ý tứ con; con muốn ở nhà Đ.C.T. vì ý nào, vì muốn tìm đàng nhơn đức trọn lành, muốn lo phần rỗi cho chắc chắn hơn, hay là vì ý hèn nào về phần xác. Có khi con cũng nói con muốn đi đàng trọn lành; song thật là có điều phiền gì trong gai sự. Ở con, nhiều lần hẳn có như vậy, song có khi đó cũng là một dịp Chúa dùng cho đặng kêu gọi con, nên con chớ có hổ người tỏ sự ấy ra cùng cha linh hồn. có nhiều kẻ vào xin theo đạo, vốn chẳng phải vì hiểu đạo là đàng chơn chính, cho nên muốn theo song nguyên cớ là vì bị kiện cáo ức tình hay là vì ngặt nghèo trong gia thế. Vậy những kẻ ấy phải bỏ đi, đừng cho nó theo đạo sao? Nay việc con muốn vào nhà Đ.C.T. cũng vậy, song con chớ ngại, hãy lấy tình thật mà tỏ ra cho cha linh hồn, người sẽ xem xét cùng vẽ vời con đặng sửa ý sửa lòng chi chính dinhd mà vào nhà Đ.C.T. Nhược bằng người xét mọi sự trước sau trong ngoài mà đoán cho con vào nhà Đ.C.T. không được, thì con cũng hãy an lòng ở thế mà giữ đạo cho nên.

Ấy là lẽ các thánh xưa nay đều dạy như vậy, neen con hãy tuân cứ mới khỏi nghi nan; bằng không, ắt sẽ lâm cheo leo nhiều nỗi. Như có lời trong sách một đấng khôn ngoan kia dạy rằng: "Bậc ở nhà Đ.C.T. vì là bậc trọn lành nhứt hảo, nên chẳng những ph ải có tài có đức ơn trên ban cho và tài cán tự nhiên cùng tánh hay hướng chiều về sự ấy; mà lại còn phải có ơn trên sáng soi chỉ dẫn; mà cho đặng điều ấy thì cần phải có đấng khôn ngoan nhơn đức bàn bạc vẽ bày cho, mới biết chắc đủ được. bằng ơn kêu gọi còn mù mờ chưa rõ mà tự quyết một điều can hệ cho cả đời mình như vậy, thì có lẽ sau sẽ sinh nhiều sự dữ cùng gương xấu mà chớ" (Schram). Ấy vậy trước khi con vào nhà Đ.C.T. thì hãy bàn hỏi cha linh hồn trước đã thì mới nên dễ an lòng.

Bây giờ có khi con nói rằng: Trong việc nầy có phải bàn hỏi cùng theo ý cha mẹ bà con chăng? Vốn trong mọi việc con cải phải bàn hỏi cha mẹ và vâng theo ý người sở định; song trong việc vào nhà Đ.C.T. thì thường cha mẹ hay bàn sai, bởi có kẻ vì tình nịch ái, nên chẳng cứ lẽ đạo mà bàn, một theo ý hèn xác thịt mà cản hay là khuyên con về đàng ấy. Vì vậy trong thơ ông thánh Hirênimô gởi cho giám mục Heliođorô có lời rằng: Dẫu cha ra nằm giữa cửa, thì cũng đạp trên mình cha mà đi vào dòng, cứ ráo nước mắt mà chạy mau vào cờ thánh giá; trong việc nầy phải ở độc ác với cha mẹ, thì mới gọi rằng hiếu thảo mà chớ. Nhiều lần cha mẹ vì thương tiếc con, nên muốn cầm con lại ở nhà hay là muốn lo cho con kết bạn cùng nhà nọ nhà kia mà quên rằng vâng thánh ý Đ.C.T. Hoặc có kẻ vì lòng nhơn đức bất tiện, hoặc vì nhà khó con đông, thì muốn ép con đi nhà dòng nhà phúc cho rảnh bớt một tay, mà có khi ý con không muốn. Vì vậy trong việc vào nhà Đ.C.T. cũng phải trình cho cha mẹ hay; song thường chẳng nên theo ý cha mẹ, chính đấng con phải bàn và phải vâng lời trong việc này là cha linh hồn con, người là như thiên thần Raphael dẫn đàng chỉ lỗi cho con, con hãy vâng theo thì trông khỏi lạc và được an trong lòng.

ĐOẠN THỨ VII

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HÃY XIN ƠN TRÊN SOI TRÍ MỞ LÒNG.

Trước nầy đã nói rằng: Con muốn ở nhà Đ.C.T., thì hãy bàn hỏi cha linh hồn; song con phải biết khi con mới thưa sự ấy với người, người chẳng trả lời ắt tức thì cho con đâu, người một dạy con đọc kinh cầu nguyện và xét lại cho chín chắn đã, sau ngưới mới dám quyết định cho con. Vậy nay ta cũng dạy con về sự ấy là con muốn vào nhà Đ.C.T., thì phải cầu nguyện cùng Chúa cho sốt sắng, xin Chúa soi sáng chỉ dẫn cho con đặng biết đàng nào mà tính: Vì chưng nếu trong mọi sự nghi nan bối rối, đều thì phải chạy đến cùng Đ.C.T., thì huống là trong việc chọn một đấng bậc mà ở cho đến trọn đời. xưa Vua thánh Đavid khen phước lộc kẻ ở trong nhà Đ.C.T. đoạn thì nguyện cùng Đ.C.T. rằng: Lạy Chúa phép tắc, xin hãy nhậm lời tôi nguyện. Lạy Chúa là Chúa Giacob, xin hãy lắng tai mà nghe tiếng tôi xin. Cách người nói rằng: dẫu tôi biết ở nhà Chúa thì rất nên phước lộc, dẫu linh hồn tôi khao khát mòn hao vì ước ao ở nhà Chúa, song tôi chẳng dám tự đắc tự nguyện, một xin Chúa dạy vẽ cho tôi mà thôi. Trong các bài ca vịnh vua thánh ấy đã đặt, thì cũng có nhiều lần người xin Chúa dẫn đàng chỉ lối cho người.

Vua Giosaphat xưa khi thấy mình phải giặc vây tư bề, thì nguyện cùng Chúa rằng: chúng tôi chẳng biết làm chi, thì chỉ còn một điều, là chúng tôi ngửa mắt lên cùng Chúa. Vậy khi ta toan chọn một bậc nào, thì phải nguyện cùng Chúa như vậy: chúng ta chẳng biết toan liệu làm sao, phải chạt đến cùng Chúa khai quang cho, thì mới an bề sở định.

Trong sách thầy Schram về dòng ông thành Bênêđitô đã dọn có lời rằng: “Kẻ muốn vào dòng thì cha linh hồn phải dạy nó siêng năng ân cần xưng tôi chịu lễ và đọc kinh cầu nguyện cho đặng xét nó coi thử”. Các cách dẫn đàng rỗi linh hồn, thầy dạy như vậy.

Khi ta lấy lòng sốt sắng làm việc lành phước đức và đọc kinh cầu nguyện xin Chúa giúp ta một việc gì, sau dầu ta có sai lầm, thì Chúa cũng chẳng bắt lỗi ta, vì ta đã bàn hỏi với Chúa rồi. Song nếu như ta tự quyết mà làm chẳng đọc kinh cầu nguyện trước, sau có sai lỗi thì sự ấy tại ta mà chớ.

Ta hãy xem các dân ngoại khi nó toan làm việc gì trọng hệ, thì nó quen bàn hỏi bới bụt thần hay là coi bói coi quẻ cho biết mình phải làm thể nào, như có lời quân tử Apolloniô thuật rằng: khhi xưa ai đến cùng bụt thì nguyện rằng: Lạy các bụt m sự gì xứng hạp cho tôi thì xin các bụt hãy ban. Ấy dân ngoại giáo còn biết khẩn nguyện cùng bụt thần sối trá ban cho nó những sự vừa hạp đấng bậc nó; mà ta là kẻ đã biết cùng tin thật vững vàng Đ.C.T. là đấng an bài định hiệu mọi sự cho mọi loài, dẫu các thiên thần phẩm Xêraphim trên trời, dẫu loài côn trùng hèn mọn dưới đất, thì ta cũng tin có phép Chúa an bài phân địn vạy, lẽ nào mà ta chẳng chạy đến cùng Chúa khai quang cho ta đặng biết ý Người có muốn cho ta vào tu thân trong nhà Đ.C.T. chăng.

Vậy khi con có lòng sở mộ vào nhà Đ.C.T. mà con chưa rõ ý Chúa làm sao, con hãy lấy lòng sốt sắng đọc kinh cầu nguyện cùng gia thêm việc lành phước đức, như ăn chay lần hột, xưng tội chịu lễ mà xin ơn Chúa soi sáng cho con đặng rõ ý Người.

Con cũng hãy cầu nguyện cùng Đ.Bà là mẹ hay chỉ bảo đàng lành, và ông thánh Giuse, là hai đấng hay chỉ dẫn cho người ta đặng biết đấng bậc nào mà chọn.

Con lại phải nguyện cùng thiên thần hộ thủ và thánh bổn mạng con cầu bàu cho con đặng biết chính đàng con phải theo mà lo phần rỗi linh hồn con, vì từ thuở bình sinh thì hai đấng ấy hằng xem sóc con cách riêng, thì rầy cũng hãy bàn liệu cùng hai Đấng ấy cách riêng để giúp con đặng chọn cho nhằm đấng bậc Chúa đã định cho con. Như vậy thì con sẽ lại đặng ở xứng đáng đấng bậc con chọn, hầu đáng lãnh phần phước Chúa dành để cho con trên trời.

Ấy sự con muốn ở nhà Đ.C.T. thì phải đọc kinh cầu nguyện cho biết thánh ý Đ.C.T. như vậy.

ĐOẠN THỨ VIII

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI QUYẾT MỘT LÒNG CHỚ HỀ LO RA.

Có lời Đ.C.G phán rằng: ai đã tra tay cầm cày mà còn quày mặt ngó lại thì chẳng xứng đáng nước Đ.C.T. Ở con, câu ấy Chúa có ý dạy con cho biết: Hễ đã muốn bỏ thế gian cho đặng vào nhà Đ.C.T., thì phải quyết một lòng đi tới, đừng ngó lui cuộc đời làm chi. Dầu ma quỉ bày ra những cuộc vui chơi sung sướng trước mặt con, làm cho con chia lòng, thì con cũng chớ thèm ngó lại. Con hãy nói với nó rằng: Thế gian nầy sẽ chóng qua làm một cùng sự sang trọng nó; tiền tài nó sẽ hư mất làm một với nó.

Có lời ông trong kinh thánh rằng: Con đến cùng Chúa thì chớ khá hai lòng. Vậy con đã tìm đến cùng Chúa ở trong nhà Đ.C.T., mà còn lo ra về thế gian, thì ấy thật là hai lòng mà chớ. Khi ai đã tra tay làm việc gì mà còn chia lòng đến việc khác, thì việc làm đó cũng lơi loai, chẳng làm cho chí thú; cúng một lẽ ấy kẻ ở nhà Đ.C.T. mà còn để trí lo ra việc ngoài thì ở nhà Đ.C.T. chẳng vững đâu: kẻ ấy dễ mà sa chước cám dỗ, vì chẳng quyết chí một bề, như thuyền kia không lái, chạy vất vơ giữa vời, gió nào thổi mạnh thì chạy theo gió ấy, như vậy sao cho vững một bề, sao cho an một chỗ? Ở con, con đã ra khỏi thế gian mà vào nhà Đ.C.T., thì con hãy nghe lời Chúa bảo con như thiên thần bảo ông Lót xưa rằng: Mầy hãy giữ mình đừng ngó lại đàng sau, cũng đừng ngó xung quanh, một hãy thẳng lên núi để cho mầy đặng sống, kẻo mầy phải chết mất làm một với chúng nó. Ấy con phải vâng cứ như vậy, đã vào nhà Đ.C.T. thì hãy cứ đi thẳng lên núi trọn lành, cho con đặng sống đời đời, khỏi hư mất làm một với thế gian. Dẫu thế gian làm ồn ào nhộn thực sau lưng con, thì con cũng đừng ngó lại; dẫu lửa thế gian cháy lên phựt phựt đàng sau con, con cũng đừng bắt chước vợ ông Lót mà quay mặt ngó lui. Kẻo phải trở nên tượng muối để đời, làm cho thế gian đàm tiếu.

Sách gương phúc có lời rằng: Sự khong nên có, thì con muốn ngó làm chi? Vậy thế gian cùng mọi sự vinh ba phú quí của nó, con đã bỏ, con chẳng nên có những sự ấy, thì con còn muốn ngó lại nơi nó làm chi? Con mắt cũng chẳng nên ngó lại mà lòng trí cũng chẳng khá tưởng qua. Con đã chết cho thế gian rồi: vậy ví như kẻ chết thì còn xem nghe mông tưởng chi sự thế nữa; cũng một lẽ ấy con với thế gian cũng vậy; con đã bỏ nó thì là như chết cho nó, thì nên chẳng còn biết chi đến nó nữa thì mới phải.

Vậy con vào nhà Đ.C.T. thì hãy quyết một lòng cho vững chẳng nên bán tín bán nghi. Hãy tin chắc như mình sẽ ở được trong nhà Đ.C.T. luôn, chớ bàn hoang lưỡng lự trong lòng mà rằng: một mai mình không còn ở được trong nhà Đ.C.T. nữa, thì mình sẽ tính làm sao? Ở con, điều ấy là chước ma quỉ, nó làm cho con chia lòng mà lơi việc con chỉ định. Con đã vào nhà Chúa, thì hãy quyết ở đó cho bền, hãy phú mọi việc hồn xác trong tau Chúa, đừng lo sợ đến ngày lỡ cơ thất trận.

Hễ con quyết một lòng, thì Chúa cũng khộng hai dạ. Dẫu có ngày rủi con phải bỏ nhà Chúa mà về thế gian, thì con đừng để sự ấy xảy ra tại con. Miễn con quyết bền lòng ở nhà Chúa, rủi sau lâm thời bất ứng Chúa chẳng định cho con ở bậc con đã quyết, thì Chúa sẽ chẳng sẽ chẳng bỏ con đâu. Vì vậy đang lúc ở nhà Chúa, thì con hãy quyết một lòng đừng phai tấc dạ, đừng sợ trước về ngày sau mà toan tính đàng kia nẻo nọ. Hãy nhớ lời sách gương phước mà trởi mặt về bên Chúa cho hết lòng, thì linh hồn con sẽ đặng nghỉ ngơi, nghỉ khỏi xôn xao trăm ngã; nghỉ lo những việc dông dài, quyết một lòng nghỉ an trong nhà Chúa, chẳng chút lo ra cuộc đời, ắt sau sẽ đặng nghỉ ngơi muôn kiếp trên nơi cõi thọ.

ĐOẠN THỨ IX.

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HÃY NỎ Ý RIÊNG CHO TUYỆT.

Có lời Đ.C.G phán trong Evang rằng: Aimuoons theo Tao thì hãy bỏ mình đi, cùng vác thánh giá mình mà theo Tao. Con dâng mình vào ở trong nhà Đ.C.T., ấy là muốn theo Đ.C.G cho trọn, vậy con hãy nghe lời Chúa phán dạy con đó. Hãy bỏ mình là hãy bỏ ý riêng mình mà vâng theo ý bề trên trong mọi sự. Con vào nhà Đ.C.T. thì hãy phú mình trong tay bề trên như nắm đất sét trong tay thợ gốm vậy. Thợ gốm cầm nắm đất sét muốn nắn ra hình nào mặc tay thợ; muốn nắn nên hình quí để dùng việc cao sang, hay là nắn nên âu nên chậu để dùng việc hèn, thì cũng mặc ý thợ, nắm đất ấy chẳng biết so đo kể nể. Ấy là ví dụ ông thánh Phaolồ dã mượn mà cắt nghĩa cho ta đặng hiểu phải bỏ ý riêng mình mà vâng theo ý bề trên cho trọn là thể nào. Con hãy suy nhiều người ở trong một nhà thì phải có một lòng một ý với nhau: Vậy nếu ai nấy cũng muốn theo ý riêng mình thì lẽ nào mà có một lòng một ý cùng nhau. Mà hễ ai theo ý nấy thì hết luật phép lễ nghi, hết lớp lang thứ tự, cả nhà hóa ra xôn xao rối loạn. Bởi đó các thánh đều nói rằng: Ý riêng ở đâu thì có địa ngục ở đó.

Ăn ở theo ý riêng ấy là ăn ở theo thói người cũ, ai còn giữ thói người cũ thì chẳng có lẽ trở nên người theo thánh ý Đ.C.T. đặng. vì chưng như lời ông thành Ghêrêgoriô dạy: Người cũ, người xác thịt thì nó chỉ biết cấp củm lấy của mình và cướp lấy cảu kẻ khác, mà khi cướp không đặng thì lại tham lam mơ ước. Con vào nhà Đ.C.T. thì quyết đổi con người cũ, cổi người xác thịt đi mà mặc lấy người mời, người thiêng liêng, bởi vậy chớ còn dám cấp củm của gì riêng mình, dầu ý riêng cũng đừng một phải bỏ nó đi cho kíp.

Thật như lời ông thánh Ghêrêgoriô cũng đã dạy: bỏ những của mình đã có, thì có khi chẳng khó là bao lắm, mà bỏ mình đi thì khó là bao lắm, mà bỏ mình đi thì là điều gay go lắm thật. Song cho đặng đi đàng trọn lành, cho đặng tập tành nên người nhơn đức, thì không chuẩn khỏi bỏ ý riêng được. Vì vậy trong sách dạy kẻ dẫn đàng trọn lành kẻ khác, thì phải lo dạy kẻ ấy bỏ ý riêng mà rằng: "Ý riêng là thuốc độc giết sự trọn lành, và kẻ muốn đi đàng nhơn đức mà còn chấp nhứt theo ý riêng thì khó nhọc lắm chẳng lập công đặng bao nhiêu, và các việc kẻ ấy làm dâng cho Chúa, thì kể như đã thường mà thôi; còn kẻ trọn lành, kẻ đã bỏ ý riêng mình mà vâng theo ý bề trên cùng dâng ý riêng mình cho Chúa, thì các việc kẻ ấy làm đáng kể như đá ngọc kim cang quí giá". Vốn thật ai tấn tới trong đàng trọn lành bao nhiêu, thì Chúa càng gicuj kẻ ấy bỏ ý riêng mình cho trọn bấy nhiêu. Vì sự trọn lành và sự theo ý riêng thì tương khắc luôn. Chính mình Đ.C.G đã phán tỏ rằng: Tao bỏ trời xuống thế chẳng phải cho đặng làm theo ý riêng Tao, song cho đặng làm theo ý Đấng đã sai Tao. Lời ấy Chúa dạy tỏ kẻ muốn bỏ thế mà lên trời, thì chẳng có đàng nào khác, chỉ có một đàng nầy mà thôi, là bỏ ý riêng mình mà vâng theo ý Chúa, ý bề trên trong mọi sự. vì vậy ở con, con muốn ở nhà Đ.C.T. cho bền đỗ thì hãy giết người cũ đi, hãy bỏ ý riêng lại ngoài đời, đừng đem nó vào nhà Đ.C.T. làm chi; con vào đó thì hãy lấy ý bề trên cùng ý lành kẻ khác làm ý con, nghĩa là ý bề trên muốn làm sao, ý lành anh em muốn thể nào, thì ý con là đó, con phải vui lòng vâng theo ý ấy. Nếu con thấy trong mình có ý nào hay hơn muốn cưỡng lại, hơi muốn năn nỉ phàn nàn, chẳng muốn vui lòng theo ý bề trên thì ấy là ý riêng con muốn nỏi lên đó, con hãy kíp dẹp nó lại. Trong mọi việc con đừng hỏi ý con muốn làm chi bây giờ, một phải bắt chước ông thánh Phaolồ mà hỏi Chúa rằng: Lạy Chúa, Chúa muốn tôi làm chi bây giờ? Ý Chúa đều tỏ ra nơi ý bề trên và ý anh em, miễn là anh em muốn cũng một sự như bề trên, và bề trên cũng không dạy điều gì trái ý Chúa. Vì chưng khi anh em (hoặc chị em) biểu con làm điều gì lỗi phép nhà trái ý bề trên, hay là bề trên dạy con làm điều gì trái ý Chúa, thì chốc ấy con chẳng nên theo đã đành, sự ấy con đã rõ, vì phải vâng lời Đ.C.T. hơn vâng lời người thế.

Ôi! Xưa nay biết mấy người đã mất ơn kêu gọi vì hay theo ý riêng, chẳng muốn ép mình vâng theo ý bề trên, vâng theo phép nhà. Vậy con hãy dóc lòng từ nầy sấp đi chớ hề khi nào cãi ý bề trên, dẫu bề ngoài trong lòng cũng vậy, chớ chít gì phàn nàn năn nỉ, khi người dạy điều gì trái ý con, thì con hãy vui lòng vâng thuận dường bằng Chúa sai thiên thần xuống truyền cho con mà chớ.

ĐOẠN THỨ X.

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI CAM LÒNG CHỊU KHÓ.

Ở con, cứ như lời Chúa đã phán, kẻ muons theo Chúa, thì chẳng những phải bỏ mình đi, còn lại phải vác thánh giá mình nữa. Vậy bỏ mình là bỏ ý riêng mình đi, còn vác thánh giá là ép mình chịu mọi sự khó. Con vào nhà Đ.C.T. thì chẳng phải vào cho đặng phong lưu nhàn dật đâu; chim sinh ra có cánh để bay, người sinh ra có tài năng để làm việc, ấy Chúa đã định như vậy. Vậy mọi người, bất luận ở ngoài đời hay là ở trong nhà Đ.C.T. cũng phải chịu khó vì có chịu khó mới nên thân; hễ nhàn cư thì vi bất thiện. Song lạ thay! Người đời chịu khó cho đặng chút của phù vân, mà cũng vui lòng nong nả, mà kẻ ở nhà Đ.C.T. cho đặng tích đức lập công, thì là phiền lòng bực trí. Kìa con xem người thế, nó dậy sớm thức khuya, dầm mưa thải nắng, ghe lần quên ăn quên ngủ, nhiều bữa nhịn khát nhịn chơi, cho đặng tu văn luyện võ, hầu đặng chút công danh cũng là phù vân tạm gởi. Kẻ khác lại đi ngược về xuôi trèo non lặn suối, mua Tờn bán Sở, chẳng quản quản cho mặt biển chơn trời, miễn cho đặng đồng tiền trự bạc, hưởng cũng như một giấc chiêm bao, mà thiên hạ cũng dành lao tâm tiêu tứ. Vậy kẻ ở nhà Đ.C.T. mà chẳng muốn chịu khó thì làm sao? Con hãy nghe lời sách gương phước bảo rằng: con đến đây để mà chịu lụy,chẳng phải đến mà quản cai; con phải biết Chúa gọi con đến đây mà nhịn nhục chịu khó, chẳng phải cho đặng ở phong lưu truyện trò. Vậy thì nhơn sao con từ rãy chẳng muốn chịu khó? Sự khó con chịu ở nhà Đ.C.T. sánh với sự khó thiên hạ chịu ngoài đời, thì là chịu khó cho xác thịt, chịu chi thế gian, chịu vì cho dặng chút ích hèn phần xác; mà sự khó con chịu ở trong nhà Đ.C.T. thì là chịu cho Đ.C.T., chịu cho linh hồn con đặng công đặng ích đời đời. Như vậy mà con muốn tránh trút làm sao? Một giọt mồ hôi con dổ xuống trong nhà Đ.C.T. thì nên như một hột ngọc đính vào triều thiên cho con trên trời, sao con còn tiếc công chịu khó? Xưa có một thầy tu kia làm chòi ở xa giếng, hằng ngày phải đi gánh nước xa xuôi mệt nhọc lắm. ngày kia so hơn tính thiệt toan dời chòi lại nơi khác cho gần giếng, kẻo còn phải khó nhọc lâu ngày. Khi đã toan tính như vậy mà chưa kịp dời chòi, rồi lại phải đi sương nước như đã quen. Đang khi sương nước về xảy thấy một trẻ con tốt lành đi theo mình mà cứ

đếm từng bước mình đi. Thầy ấy nghe đếm một, haim ba làm vậy, thì hỏi vì cớ nào đi theo mình mà đếm làm chi vậy. Trẻ ấy đáp lại rằng: Ta có ý đếm cho biết thầy đi đặng mấy bước, vì mỗi bước thầy đi thì Chúa cũng sẽ trả công cho thầy. Trẻ ấy nói bấy lời liền biến đi. Thầy ấy biết sự lỗi cùng trách mình và cám ơn Chúa đã thương mà cho thiên thần đến dạy bảo mình thể ấy. Vậy thầy ấy chẳng còn muốn dời chòi cho gần giếng, lại đem ra xa hơn nữa.

Ấy con suy sự khó nhọc con chịu hằng ngày trong nhà Đ.C.T., thì có ích cho con là dường nào, bởi đó cho n ên khi con gặp sự khó thì chớ khá phiền lòng, một phải ước ao cho dặng gặp sự khó hơn nữa. Kẻ muốn ở nhà Đ.C.T., mà muốn tránh trút cho khỏi chịu khó, thì kẻ ấy chưa hiểu nhà Đ.C.T. là chốn nào. Con hãy nghe lời bà thánh Têrêxa nói với chị em rằng: "Kẻ muốn làm thầy dòng hẳn hoi và kẻ muốn nên chí thiết cùng Đ.C.T., thì cả đời như phải chịu tử vì đạo luôn vậy, chị em chẳng biết điều ấy sao?" Có đấng thánh kia cũng nói rằng: "chẳng ai làm được thầy dòng trên trời mà chẳng làm đấng tử đạo dưới thế". Những lời ấy dều chỉ tỏ rằng: kẻ muốn ở nhà dòng, nhà Đ.C.T. cho nên, thì hằng ngày phải chịu khó nhe thánh tử đạo vậy; cho dầu phải đổ máu ra cũng phải cam đành, mới nên trọn lành ở trong nhà Chúa.

Vậy từ nầy sấp lên con hãy vui lòng chịu lấy mọi sự khó như thánh giá Chúa đặt trên vai con vác mà theo Người. Dầu sự bởi việc bổn phận con phải làm hay bởi bề trên dạy con phải chịu, dầu sự khó bởi nết xấu anh em (chị em) gậy chọc hay là bởi thiên cơ mà đến, thì con cũng hãy kể như bởi tay Chúa gởi cho con, như vậy thì con sẽ an tâm chịu lấy và sẽ lập đặng công trọng để dành cho con trên nước thiên đàng, như lời Chúa đã an ủi các thánh tông đồ xưa rằng: khi bay phải gian nan khốn khó thì hãy vui mầng vì đã để dành phần thưởng bội hậu cho con trên nước thiên đàng.

ĐOẠN THỨ XI.

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HÃY DỌN MÌNH MÀ CHỊU THỬ.

Có lời ngạn ngữ rằng: Dĩ hảo thí kim dĩ gian nan thí đức. Hễ biết vàng ròng hay là vàng giả thì hãy bỏ vào lửa mà thoét; nếu thật là vàng ròng thì nó càng sáng ra; bằng là vàng giả thì nó xì ra tức thì mà chớ. Vậy kẻ xin vào ở nhà Đ.C.T., thì bề trên cũng thử như vậy: Nếu kẻ ấy cứ một lòng vàng đá ở nhà Đ.C.T., thì bề trên thử thách nào cũng chẳng hề nao núng. Bằng như kẻ chẳng thật lòng, kẻ vào nhà Đ.C.T. vì ý hèn xác thịt; muốn trục lợi cầu danh, muốn đỡ thân dựa thế, thì ấy là như vàng giả, cho nên hễ có chút lửa thoát vào, liền chảy ra vậy. Ơ con, con có quyết lòng ở nhà Đ.C.T. chăng? Nếu con quyết lòng thì hãy sẵn sàng chịu thử, như tên lính kia hễ đã xuất thân ra trận, thì phải cam chịu hoàn dạn mũi tên, cho dầu phải chết cũng nằm chết giữa chốn chiến trường. Ơ con, con hãy nhớ kẻo lầm. Bề trên thử con có nhiều thế lắm, có nhiều khi chính người thử con, mà cũng có nhiều lần người dùng kẻ khác mà thử con, nhiều lần người quở phạt con cũng đáng tội thiệt, song cũng có lần người quở phạt con, chẳng phải vì người lầm, song vì người có ý thử con. Có khi người dạy con làm việc nặng nề quá sức con, mà có khi người dạy con làm việc phi nghĩa; miễn chẳng phải là sự tội thì thôi, còn việc gì khác dầu xem ra vô ích phi nghĩa, thì con cũng hãy vâng làm, ví có khi người dạy có ý thử con cho biết có thật lòng vâng lời chịu lụy chăng. Phải chi con xem hạnh các thánh tu hành xưa thì thấy nhiều đấng đã bị bề trên thử nhiều cách gay go lạ lùng; song vì đã thành tâm, thì đã lướt thẳng mọi đàng hiểm trở. Như có một người kia têm là Muxiô có một con trai nên chừng 8 tuổi, cả cha con đem nhau đến xin ở nhà dòng. Song bề trên có ý thử, thì từ chối và đuổi đi. Dầu vậy ông ấy cứ nàm ngoài ngõ nhà dòng mà xin nài cho được, bề trên bèn cho cả cha con vào dòng. Khi mới vào dòng thì bề trên dạy hai cho con ở hia phòng biệt cách nhau, chẳng cho thông công truyện trò với nhau khi nào. Thêm thay bề trên và các thầy có ý thử ông ấy còn có dứt tình cốt nhục không, thì hành hạ thằng nhỏ ấy trước mặt cha cách thảm thương khổ não lắm; thay vì áo mặc thì cho một tấm khăn vấn mình mà thôi, của ăn thì là những đồ thừa đồ mứa. Ngồi giữa nhà,thầy nọ đi qua cũng bớp, thầy kia đa lại cũng tai, hai má luôn những nước mắt dầm dề, con mắt lu bù, miệng khóc tấm tức, ngày nào ngày nấy cũng vậy. Cha thấy con vô tội mà phải hành hạ nhuốc nha thể ấy, thì lòng đau đớn như dao cắt ruột, song cũng kiên tâm chịu vì Chúa, cứ nhớ đã đem con vào dòng với ình thì đã tình nguyện dâng con với mình làm của lễ cho Chúa, nay Chúa cắt xé thiêu đốt gì thì mặc lượng Chúa. Lòng cha như vậy đã đành, khen thay lòng con cũng chẳng hề nao núng; dầu phải nhuốc nha đau thân cực xác chịu không nổi, nên nước mắt phải sa lầy lựa, song chẳng hề than trách một lời, cùng chẳng có đòi cha đem mình về cho rảnh. Bề trên còn muốn

thẻ thì ngày kia bề trên giả đò xung trận làm hung dữ với trẻ ấy, đến đỗi nó cầm mình không đặng thì khóc lên, tức thì bề trên lại dạy vha bống con trên vai, chạy thẳng xuống sông toan lia xuống nước. May có các thầy bề trên đã dạy chực sẵn nơi bờ sông mà cứu lấy trẻ ấy; bằng không thì nó cũng xong đời theo dòng nước.

Ấy kẻ quyết tình bỏ cuộc thế, bỏ ý riêng, bỏ bà con cật ruột cho đặng vào nhà Đ.C.T., thì đã đành thử mọi cách như vậy, song thể nào kẻ ấy cũng chẳng nao lúng sờn dạ, một cúi đầu nhắm mắt vâng lời trong hết mọi sự. Thầy Muxiô đã nói đó thì ngày sau nên người nhơn đức cả thể, và khi về trên ấy đã qua thì người đặng chọn lên làm bề trên. Nay con xét phần mình khi Chúa thử con thì con đã ở làm sao? Chúa khôn ngoan phép tắc vô cùng, Chúa thử con đạng nhiều cách nhiều thế. Có khi Người dùng tay bề trên mà thử con, song nhiều lần Người cũng dùng anh em (chị em) trong nhà, hoặc kẻ ngoài đời mà thử con. Xưa nay biết mấy kẻ bỏ nhà Đ.C.T. mà về thế gian vì chẳng cam lòng chịu thử, khi ra rồi mới thấy việc đã lỡ làng, song hồi tâm rày không kịp. Có kẻ ra về vì không bằng lòng với bề trên, năn nỉ rằng: Bề trên nhặt phép quá, tính khí khúc mắt hay rầy rà quở phạt, nhiều lần oan ức mà cũng nhuốc nha xấu hổ, chịu sao nổi, ở sao yên? Ấy là kẻ chẳng biết suy Chúa dùng tay bề trên mà thử mình, nên vừa bị thử liền nổ ra, chẳng khác nào vàng giả kia vừa bỏ vào lò liền chảy ra vậy. Có kẻ bỏ nhà Đ.C.T. mà về thế gian vì xúc ý anh em (chị em) trong nhà, nói rằng vì kẻ nọ người kia chướng tính khó ở lắm, mình ở với nó chịu không nổi, nó hay dòm hành xét xức mình, có khi lại bỏ vạ cáo gian cho mình nữa, cho nên mình thà ra thế gian mà giữa đạo, chẳng thà ở một nhà với nó mà thêm tội. Kẻ vì một cớ như vậy mà bỏ nhà Đ.C.T., thì bởi chẳng suy Đ.C.T. dùng anh em (chị em) mình mà thử mình, cho nên vừa lâm điều xúc ý, gặp kẻ mích lòng, liền buồn phiền mà sinh thối chí. Có kẻ bỏ nhà Đ.C.T. vì một dịp ngoài thế gian, trong họ hàng; vì phú quí vinh ba khuyến luyến, hoặc cốt dục tài sắc dỗ dành, có khi vì thấy cha mẹ anh em phải hoạn nạn, có ý ra để cầm giữ giang sơn hoặc để nối dòng thủ nghiệp. Ớ con, đàng nhơn đức lắm chông gai, nẻo trọn lành nhiều hiểm trở, thế hoặc nhiều mưu, quỉ bày nhiều chước, cho con sờn dạ non lòng. Song Chúa dùng thế gian ma quỉ mà thử con như vậy, thì chủ ý con càng luyện ý cho tinh, càng quyết tình cho vững. Con hãy bắt chước thánh Gióp xưa, dầu Chúa để cho ma quỉ làm cực trăm cách ngàn thế, song người cũng vững một dạ trước sau, chẳng hề sờn lòng rủn chí. Con vào nhà Đ.C.T. cũng hãy sẵn sàng mà chịu thử như vậy; con ahyx phú mình mặc tay Chúa thử, con hãy ở thế nào cho đặng thưa cùng chía như vua Đavid xưa rằng: Lạy Chúa, Chúa đã thử tôi, thì Chúa đã biết tôi. Chúa đã biết tôi thật lòng bỏ thế gian mà vào ở trong nhà Chúa, dầu phải thể nào, tôi cũng chẳng hề thối chí, một kiên tâm chịu mọi sự cho đặng ở nhà Chúa luôn.

ĐOẠN THỨ XII.

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HÃY LÀM MỌI VIỆC VÌ ĐỨC CHÚA TRỜI.

Có lời tronh kinh thánh dạy rằng: Đ.C.T. đã làm mọi sự vì mình. Vậy việc tạo thành thiên địa hay là việc gì khác thì Chúa cũng đã làm vì Chúa, cho nên mọi việc gì loài thọ sinh làm hằng ngày, thì Chúa cũng muốn cho các việc ấy làm vì Chúa hết, nghĩa là phải làm mọi việc cho sáng danh Chúa, chẳng phải làm cho đặng ích hèn xác thịt. Ấy mọi loài vật đều phải qui phục về Chúa mình như vậy hết thảy, thì huống nữa là kẻ đã dâng mình vào hà Đ.C.T. mà chẳng ra sức làm mọi việc vì Đ.C.T. thì chẳng những luống công vô ích, lại làm cho ơn kêu gọi ra cheo leo lấp lửng. Vậy giả như con làm việc đẹp bụng kẻ bề trên hay là cho đặng tiếng là người nhơn đức, thì ấy thật là người binh bãi giả hình mà chớ; người thể ấy thì lẽ nào đáng gọi là người nhà Đ.C.T. Giả như con làm việc nọ việc kia vì việc ấy hạp tính con, vừa ý con, thì ấy là con làm vì xác thịt, cho nên cũng chẳng đáng kể là người nhà Đ.C.T. Bằng như con làm việc vì sợ nếu không làm thì bị anh em (chị em) khinh chê hay là phải bề trên quở phạt, thì đó cũng ví như đứa làm trò, tên tôi tớ vậy. Kẻ thật lòng làm việc vì Chúa, thì hằng ra sức làm việc cho hẳn hoi, dầu có ai xem thấy, hay là vắng vẻ một mình cũng vậy, còn chí như kẻ làm việc vì cho đặng ddwpj mặt bề trên hay là cho đặng cầu danh mơi chúng bạn, thì chỉ làm mặt mà thôi: Có ai xem thấy thì làm nghiêm trang sốt sắng hết; bằng không thì làm lôi thôi cho qua lệ. Kẻ làm việc vì Chúa thì hằng trông xem Chúa và hằng nhớ Chúa đang trông xem việc mình làm, cho nên hết tình làm cho đẹp mắt Chúa mà thôi, chẳng cầu chi nơi người thế. Ơ con, khi con có ý làm mọi việc vì Chúa, thì dầu việc nặng cũng hóa ra nhẹ, việc khó cũng liền dễ: vì chưng khi ấy có ơn riêng nâng đỡ con, làm cho con vui lòng gánh lấy việc ấy; mà việc gì mình đã lấy làm vui thì chẳng lấy chi làm nặng làm khó nữa, như lời ông thánh Aucuxitinh rằng: Nơi nào đã yêu chuộng thì chẳng lấy làm khó nữa, mà cho

dầu có khó thì cũng chuộng sự khó ấy. Vậy con hãy làm mọi việc vì Chúa, thì mọi việc sẽ nên nhẹ nhàng và dễ làm mà chớ.

Một việc gì làm vì Chúa thì dầu là việc trọng; bằng chẳng làm vì Chúa, thì dầu việc công lao khó nhọc mấy mặc lòng cũng luống công vô lỗi. trong Evang Đ.C.G đã phán: Ngày sau có nhiều kẻ đến thưa cùng Tao rằng: Nõ phải chúng tôi đã lấy danh Chúa mà nói tiên tri, lấy danh Chúa mà trừ quỉ sao? Song Tao sẽ trả lời cùng nó: Tao chẳng biết bay. Ấy kẻ làm đặng nhiều việc cả thể mà chẳng làm vì Chúa, thì sẽ luống công vô ích như vậy. Ông thánh Phalô cũng chứng điều ấy mà rằng: Nếu thầy nói đặng tiếng nói tiên tri, được làm nhiều sự lạ, mà thầy không có lòng mến Chúa, thì thầy cũng chẳng đặng ích gì. Ơ con, con làm việc vì Chúa thì lòng con đặng yên luôn, dầu việc nên hư thì lòng con cũng hằng bằng tịnh. Bằng nếu như con làm việc gì vì con, thì lòng cứ vui buồn thay đổi; làm có xuôi việc thì vui mầng bất kể; rủi việc không xuôi thì bực tức quá chừng.

Vậy con muốn ở nhà Đ.C.T. thì hãy làm mọi việc vì Chúa, chớ cầu gì lời khen tiếng tiếng trọng ở nơi người thế hay là tìm ích riêng gì cho mình. Nếu con biết giữ như vậy thì các việc con sẽ làm nên vui vẻ nhẹ nhàng cùng sinh nhiều ích trọng cho con đời nầy và đời sau vô cùng. Bây giờ con hãy xét mình con lại bấy lây nau con có làm mọi việc vì Chúa chăng? Nầy là những dấu cho con đặng biết con làm việc vì Chúa, chẳng phải vì mình hay là vì con mắt thiên hạ.

1. Khi con làm việc gì mà lòng liền nhớ đến Chúa mà dâng việc ấy cho Chúa.

2. khi con làm việc ấy chẳng ước ao cho ai thấy cùng chẳng muốn cho ai khen và dầu có ai đứng coi thì cũng làm như vậy mà thôi, khốn làm được tốt hơn nữa.

3. Khi kẻ khác làm cũng một việc ấy mà xuôi việc, thì con cũng vui m ầng như chính mình con làm việc ấy vậy; và nghe người ta khen kẻ khác thì mình cũng vui như mình được khen vậy.

4. Khi bề trên dạy làm việc nầy hay là việc nọ, thì mình cũng lấy làm như nhau chẳng ưa việc trọng hơn việc hèn.

5. Khi rủi việc không xuôi không được tử tế lại bị bề trên quở hay la chúng bạn chê, mà lòng mình cũng bằng tịnh. Ấy là những dấu chỉ con làm việc vì Chúa, con hãy lo cho có những dấu ấy trong mọi việc con làm, thì mời tin đặng con làm việc vì Chúa mà chớ.

ĐOẠN THỨ XIII

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HÃY VÂNG GIỮ LUẬT NHÀ CHO TRỌN.

Ơ con, con vào ở nhà Đ.C.T. thì là có ý vào ở theo thánh ý Chúa trong mọi sự; song con phải biết có một kẻ sống theo leeg luật thì mới ăn ở theo thành ý Đ.C.T. mà chớ, như có lời rằng: Ai sống theo lề luật thì ấy là sống theo Chúa. Vì vậy kẻ ở nhà dòng nhà Đ.C.T. thì phải lấy luật phép nhà làm diềng mối gìn giữ dắc dìu mình đến đàng trọn lành. Binh lính không đồn lũy thì rất đổi cheo leo, ghe thuyền không bánh lái thì rất nên nguy hiểm; luật phép trong nhà Đ.C.T. thì như đồn trong lũy ngoài cùng như bánh lái để hòng bát cạy. Bởi đó ai chẳng nắm giữ luật nhà cho bền chặt, thì cũng như binh kia chẳng có lũy đồn, cũng ví thuyền nọ mà không bánh lái, vậy ở sao an, đi sao vững?

Kẻ ở nhà Đ.C.T. đặng nên trọn lành, nên thánh cũng bởi sự giữ luật phép mà ra: hễ biết giữ luật nhà cho trọn thì luật phép lại giữ lấy mình cùng đưa mình vào nẻo trọn lành. Bằng kẻ khinh phiêu luật nhà mà chẳng ra sức giữ cho trọn, thì sinh luông tuồng mất hết, mình đã hư thân lại nên gương xấu cho kẻ khác vấp phạm. Vì vậy ông thánh Bonaventura dạy rằng: Giữ cho trọn mọi điều trong phép nhà dạy, ấy là sự trọn lành tuyệt hảo cho kẻ ở nhà Đ.C.T. Ông thánh ấy lại thêm rằng: Khi đã khinh phiêu luật phép thì lại sinh tính lôi thôi, bởi đó lại biếng trễ việc lành phước đức mà sinh gương xấu cho kẻ khác. Vì kẻ người ta ngờ là đứng vững thì lại té nhào xuống tỏ tường: Như vậy thì lại làm cho cả sáng nhà Đ.C.T. hóa ra lu lít, sự xinh đẹp bậc thánh lại ra uế nhơ, danh thơm tiếng trọng lại hóa ra hôi hám thối tha và nên cớ cho thiên hạ nói phạm đến danh Chúa. Vậy ở kẻ ở nhà Đ.C.T. hãy suy đó mà trân trọng luật nhà cùng ra sức giữ cho trọn, vì đã rõ mọi sự trọn lành đều bởi đó mà ra. Ông thánh Antôn thấy nhiều nhà dòng đã ra sút kém điêu tàn thì người trưng một lý mà rằng: Bởi những nhà dòng ấy thưở ban đầu có lòng sốt sắng cùng ăn ở cách thánh lắm, mà đến sau lại khinh phiêu các luật phép các đấng tổ phụ lưu truyền, nên đã ra sút kém lần lần cho đến khi điêu tàn tận tuyệt. Bởi đó ông thánh Bênêđitô

dạy bề trên phải bắt các thầy giữ luật nhà cho nhặt mà rằng: "Vì thầy nào chẳng giữ luật phép nhà cho nhặt, thì chẳng giữ đặng trọn mọi điều mình khấn hứa; vì chưng các luật phép trong nhà thì cũng bởi ơn Đ.C.T.T. soi sáng cho các đấng lập dòng chép ra để giúp người nhà dòng giữ lời khấn hứa cho trọn: Mà kẻ bỏ lề luật thì ấy là bỏ đàng trọn lành, là chính nẻo buộc các người nhà dòng hằng phải bước tới; kẻ khinh phiêu lề luật như vậy lại cũng nên gương xấu làm hư kẻ khác và lần hồi cũng làm cho cả nhà ra luông tuồng mà chớ". Ấy là những lời rất đích thật xưa nay đã tầng thấy có như vậy.
Vậy ơ con, con muốn ở vững bền trong nhà Chúa và muốn nên người trọn lành thì chớ rời khỏi luật phép, dầu ngủ dầu thức dàu sống dầu chết, thì con cũng hằng nắm giữ luật đừng lơi. Hãy nhớ lời thánh kinh bảo rằng: Con đi đâu luật phải theo đàng, thức có luật bàn, ngủ có luật canh. Ông thánh Bênadô cũng khuyên các thầy mà rằng: Ơ anh em, thầy gắn bó nài xin anh em hãy ăn ở làm sao và hãy đứng vững mà giữ phép dòng thể nào để cho phép dòng lại giã lấy anh em. Nói ít lời cho con đặng hiển sự giữ luật phép trong nhà Đ.C.T. nên: Vậy con hãy trân trọng mọi luật phép trong nhà, chớ dám khinh phiêu luật nào, chớ nghe chước ma quỉ mà nói rằng luật nọ không buộc cho chặt, luật kia chẳng hệ bao lăm, có giữ đặng cũng tốt, không giữ đặng cũng không có lỗi gì trọng đó. Ơ con, đó là chước quỉ đã làm hư nhiều người, con vào nhà Đ.C.T. cho đặng tìm đàng trọn lành; vậy phải giữ mọi điều cho trọn mới nên trọn lành. Lại con phải biết có điều tuy xem qua là điều nhỏ mọn, song chẳng phải nhỏ mọn cho kẻ ở nhà Đ.C.T. đâu; có khi vì giữ luật nhỏ mọn ấy mà sinh ích cả thể, mà khinh phiêu thì sinh hại lắm. Kia con xem Evà ăn một trái cấm có phải là của gì trọng bao lăm, mà đã sinh hại cả thể biết là chừng nào. Ông thánh Aucuxitinh nói về tội Adong và Evà rằng: Tội Adong
Evà phạm trong vườn địa đàng càng nặng vì điều Chúa dạy đó chẳng có khó gì. Vậy luật phép trong nhà Đ.C.T. càng nhỏ mọn dễ giữ, thì con chẳng nên khinh, lại có lẽ buộc con phải giữ cho nhặt hơn nữa:Vì như lời ông thành Bonaventura dạy rằng: Những lỗi nhỏ mọn ta biết càng dễ lánh được, nếu ta lấy làm thị thường thì nó càng làm cho mắc tì cách xấu hổ hơn nữa thì chớ. Lại con chớ quên lời Chúa phán trong kinh thánh rằng: Ai có lòng trung trong sự nhỏ mọn, thì trong việc lớn nó cũng sẽ giữ lòng trung; bằng ai thất tín trong điều mọn, thì trong việc trọng nó cũng thất trung. Nơi khác lại có câu rằng: Ai khinh phiêu những điều nhỏ mọn, thì lần hồi nó sẽ sa ngã. Con nghe những lời làm vậy mà còn dám khinh phiêu những luật nhỏ mọn sao? Chi nhỏ mọn bằng sượi tóc, song con phải biết, sức lực ông Samson cũng bởi đó mà ra. Nay con đặng nên trọn lành ở trong nhà Chúa cũng bởi giữ những luật nhỏ mà ra. Có biết chuộng những điều nhỏ mọn và những điều dễ giữ, thì đến điều trọng mới biết lo, nên con phải dốc lòng giữ mọi luật phép trong nhà chẳng lựa trọng hèn, bất câu khó dễ: Hễ biết là có luật cấm điều nọ, dạy việc kua, thì hãy thành tâm vâng phục.

ĐOẠN THỨ XIV

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI ÁI MỘ LÀM CÁC VIỆC THIÊNG LIÊNG.

Ơ con, kẻ ở nhà Chúa thì phải làm việc Chúa luôn; mà chẳng có việc nào đáng gọi là việc Chúa cho bằng các việc thiêng liêng; Vì chưng trong những giờ con làm việc thiêng liêng, thì con mới kết hiệp cùng Chúa cho thật. khi con làm việc phần xác như cuốc đất, xay lúa, giã gạo v.v., dầu con có ý làm vì Chúa mặc lòng, thì lòng con cũng chẳng kết hiệp cùng Chúa cho bằng khi con đọc kinh nguyện gẫm hay là chầu Mình Thánh đâu. Vậy con càng ân cần làm các việc thiêng liêng, thì lòng con càng kết hiệp cùng Chúa cho bền chặt, mà hễ càng kết hiệp cùng Chúa thì càng nên trọn lành mà chớ. Các thánh ở trên trời đặng kết hiệp cùng Chúa cách trọn lành cao cả vì đặng xem thấy mặt Chúa cùng hát mầng chúc tụng Chúa luôn. Ta còn ở chốn cách đày nầy khi làm các việc thiêng liêng thì cũng đặng kết hiệp cùng Chúa cách huyền diệu vậy. Bởi đó ông thành Ghêrêgoriô nói rằng: "Sự làm các việc thiêng liêng ở đời nầy thì là như khỉ sự sống vui vẻ đời sau trên nước thiên đàng". Chẳng khác thể như làm các việc ấy đời nầy mà học tập cho biết đàng hát mầng ca ngợi Chúa đời sau trên nước thiên đàng. Ông Xuarez xưa quen nói rằng: Tôi thà mất hết mọi sự thông minh tôi đã đặng xưa nay, chẳng thà bỏ mất một khắc đồng hồ mà chẳng đọc kinh supino nói khó cùng Chúa. Người nói như vậy chẳng phải có đí gì ở đời quí trọng cho bằng lấy lòng tin cậy kính mến sấp mình xuống trước mặt Đấng chi tôi mà thờ lạy cùng nói khó về những sự cao cả trên trời; lại người cũng suy mọi ơn lành phần hồn phần xác thì Chúa cũng quen ban cho người ta trong giờ ấy. Bởi giờ ấy mà kẻ lành đặng nên thông minh rõ thấu đàng trọn lành hơn, kẻ nguội lạnh thì đặn nên sốt sắng; người tội lỗi thì biết mở con mắt linh hồn ra mà tìm đàng trở lại cùng Chúa. Tắt một lời, giờ làm việc thiêng liêng là giờ sáng soi, là giờ ban ơn, là giờ xuống phước,

là giờ tẩy luyện khỏi bợn nhơ và vun trồng các nhơn đức. Ai biết dùng giờ ấy cho ân cần, cho sốt sắng, thì được ơn Chúa đượm nhuần khôn xiết.
Bởi đó xưa nay các nhà dòng, nhà Đ.C.T. đều lấy các việc thiêng liêng làm cần kíp cùng làm căn bổn nề nếp nhà Đ.C.T., cho đến đỗi dầu đôi khi, khi có chước chuẩn các việc khác thì việc thiêng liêng chẳng hề bỏ đi đâu; vì sống trong nhà Đ.C.T. mà không làm việc thiêng liêng thì như chết vậy. Các việc thiêng liêng là như của nuôi mạng sống thiêng liêng, nghĩa là lòng sốt sắng trong linh hồn. Ví như phần xác không có của nuôi, thì mòn hao rũ liệt, sau hết lại phải chết nữa, cũng một lẽ ấy lòng sốt sắng đạo đức trong linh hồn, nếu không có các việc thiêng liêng thì lần hồi cũng tắt hơi. Bởi đó ông thánh Bonaventura dạy rằng: Ở làm thầy dòng mà chẳng chăm lo làm việc thiêng liêng cho sốt sắng, thì chẳng khác thể như tầng ong không có mật, như lũy xây chẳng có vôi, như của ăn không đồ gia vị. Nơi khác người lại rằng: "Hãy giữ chớ làm xôn xao rối việc thiêng liêng, vì cho đáng thật gọi là nhà dòng thì cốt cách tại đó mà tập tành nhơn đức cũng nhờ đó. Nhà dòng nào chẳng lấy việc thiêng liêng làm như dầu mà thoa bóp, thì sẽ ra khô khan, muốn xây nền nhơn cội đức, nếu chẳng lấy sự sốt sắng đọc kinh cầu nguyện, mà gắn lại thì chẳng được vững, cũng như vách đá kia xây mà chẳng có vôi hồ. Trong nhà dòng nào mà nguội lạnh trễ nảy các việc thiêng liêng thì các nhơn đức khác cũng khỉ sự liệt máy và cũng hòng xiêu đỗ". Ấy lời ông thánh Bonaventura dạy tỏ tường như vậy, thì lẽ nào con dám ơ hờ nguội lạnh các việc thiêng liêng.
Vậy con hãy dốc lòng ái mộ các việc thiêng liêng và khi đến giờ làm các việc ấy thì con hãy vui mầng phấn phát bỏ mọi việc bề ngoài cho đặng chăm lo một việc ấy mà thôi. Đang khi làm các việc ấy thì con hãy vui lòng khoái chí dường bằng say sưa trong việc ấy. Ông thánh Phaolồ xưa ham làm các việc thiêng liêng cả đêm và người lấy làm vui sướng say sưa trong các việc ấy đến đỗi trời đã sáng thì người trách mặt trời sao vội mọc bấy. Kẻ có lòng ái mộ làm các việc thiêng liêng thì dẫn làm luôn hai ba giờ cũng chẳng lấy làm mệt nhọc, lại làm càng lâu thì càng say sưa. Còn chí như kẻ ươn ái trễ nải các việc ấy thì đén giờ phải làm, thì những lo ra ngủ gục, ngồi ngáp lên ngáp xuống muốn cho mau hết giờ mà ra cho rảnh. Ôi! Bởi đâu mà những người ấy khốn nạn làm vậy? Nó ngồi truyện trò với người đời trót ngày mà chẳng ngán, nó ở giữa đám ăn chơi thâu đêm mà không biết mệt, nó vào nói khó cùng Chúa nửa giờ một khắc thì đã rõ rồi. Sao nó vô phước làm vậy? Ắt là vì nó không suy cho thấu sự nói khó cùng Chúa, ở cùng Chúa trong các việc thiêng liêng là sự tốt lành cùng có ích là thể nào, nó không biết nếm cho biết giờ ấy thật là giờ ngọt ngào êm ái là thể nào.
Phần con ở trong nhà Chúa thì chớ nhàm lờn các việc thiêng liêng, một phải lấy các việc ấy làm chính việc kẻ ở nhà Đ.C.T., và khi đến giờ làm các việc ấy thì hãy vui mầng hớn hở mà làm, làm cho vui vẻ, làm cho chăm chỉ, làm cho sốt sắng, làm vì Chúa, làm trước mặt Chúa, chẳng phải làm vì ai, cho đẹp mặt ai bao giờ.
Kẻ có lòng ái mộ việc thiêng liêng thì chẳng những vui lòng sốt sắng làm các việc ấy khi luật chúng trong nhà dạy phải làm mà thôi, mà lại khi rảnh luật nhà không dạy làm các việc khac, cũng chẳng cấm đi riêng, thì kẻ ấy cũng kiếm thêm giờ mà làm các việc thiêng liêng như vậy chưa? Nếu chưa thì hãy lo cho có, mới đáng ở nhà Đ.C.T. mà chớ.
ĐOẠN THỨ XV.
CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI SIÊNG NĂNG ĐỌC KINH CẦU NGUYỆN.
Ơ con, trước nầy đã nói rằng: Con muốn ở nhà Đ.C.T. thì phải ái một làm các việc thiêng liêng; song chưa chỉ rõ cho con việc thiêng liêng là những việc nào. Vậy việc thiêng liêng là những việc vốn nó chỉ về linh hồn; như đọc kinh nguyện gẫm, xét mình, xưng tội chịu lễ, chầu Máu Thánh Chúa, xem sách thiêng liêng, ấy là những việc thiêng liêng. Trong các việc ấy thì có sự đọc kinh cầu nguyện thì các việc khác làm cũng nõ nên thân.
Bởi đó trong đoạn nầy dạy riêng cho con biết sự đọc kinh cầu nguyện là thể nào, nó cần kíp cùng có ích làm sao, để cho con đặng ân cần đọc kinh cầu nguyện, hầu nhờ ơn Chúa mà làm các việc khác cho nên. Vậy cứ như lời ông thánh Ghêrêgoriô, ông thánh Khiritômô cùng nhiều thánh khác đã giải, thì sự đọc kinh cầu nguyện là nhắc lòng trí lên mà nói khó cùng Chúa: Nói khó cùng Chúa về việc rỗi linh hồn, về việc đi đàng nhơn đức trọn lành mà cũng nói khó về việc phần xác đặng nữa. Vậy trong việc đọc kinh cầu nguyện thì có hai điều là nhắc trí lên cùng Chúa và cầu xin cùng Chúa; vì chưng cầu xin mà chẳng nhắc lòng nhắc trí lên cùng Chúa, thì cầu xin chẳng cầu xin chi, thì ấy là nhớ đến Chúa hay là trông xem Chúa cách huyền diệu mà thôi, chưa phải là cầu nguyện. Song sự cầu nguyện cho trọn và

cho thật thì thường tóm lại trong ba điều: Một là khẩn cầu, hai là cám tạ, ba là ngợi khen. Khẩn xin Chúa thứ tha mọi tiền khiên và cầu nguyện Người ban ơn xuống phước cho hồn xác được nhờ, ấy là khẩn cầu.
Cám tạ ơn Chúa vì những ơn lành Người đã xuống cho ta xưa nay; làm như vậy thì tỏ lòng biết ơn Chúa, cho nên càng gicuj lòn Chúa thương mà ban ơn thêm.
Ngợi khen Chúa phép tắc vô cùng, lòng làm vô lượng đã sinh thành, cứu chuộc cùng bảo tồn đêm ngày, ấy phép Chúa, lòn Chúa ngợi chẳng xiết, khen chẳng cùng.
Cho ta đặng làm đủ ba điều ấy khi cầu nguyện, thì Hội Thánh đã có những kinh sốt sắng cho ta đọc khi cầu nguyện. Vì chưng trong những kinh ấy thì thường gồm đủ sự khẩn cầu, cám tạ, ngợi khen. Vì vậy sự đọc kinh cầu nguyện quen theo nhau: hễ vào cầu nguyện thì thường có đọc mà khi đọc kinh thì cũng có cầu nguyện. Ấy sự đọc kinh cầu nguyện thì như vậy, nay dạy cho con đặng biết sự ấy rất cần và có ích là thể nào cùng vẽ cho con đặng hay phải đọc kinh cầu nguyện sao cho đặng ích bởi đó mà ra.
Sự cầu nguyện là sự rất cần, chính Đ.C.G đã dạy làm vậy mà rằng: Phải cầu nguyện luôn, chớ hề phế trệ. Nơi khác Người lại dạy rằng: Bay hãy xin thì sẽ lãnh, hãy tìm thì sẽ gặp; hãy gõ cửa thì sẽ mở cho. Bởi những lời ấy đủ tỏ sự đọc kinh cầu nguyện chẳng phải là sự Chúa khuyên lơn mà thôi; song thật l à điều Chúa dạy. Vốn Chúa nhơn từ vô lượng, lại cũng thông minh vô cùng, ta thiếu chi Người cũng biết lại cũng sẵn lòng ban cho ta; song Người lại muốn cho ta cầu nguyện đẻ tỏ lòng cám mến cậy trông Người. Cũng như Người khi còn ở thế, dầu Người biết rõ Đ.C.Cha đã ban cho Người đặng gồm no mọi ơn phước, song Người cũng còn thức khuya mà cầu nguyện có ý làm gương cho ta đặng biết sự cầu nguyện là điều cần cho hết mọi người. Ông thánh Phaolồ dỵ phải cầu nguyện đừng lơi, lại phải cầu nguyện khắp mọi nơi mọi chỗ. Ông thánh Gioximô giải lý rằng: “Nào có giờ nào buổi nào mà chúng tôi chẳng cần có ơn Chúa giúp? Vậy trong mọi việc làm, mọi tích chuyện, mọi sự tưởng toan, mọi khi cử động thì phải cầu nguyện ơn Chúa giúp: Ai cậy mình làm được chi, thì thật là kiêu ngạo mà chớ”.
Vậy nếu như mọi người phải ân cần năng nắn đọc kinh cầu nguyện, thì huống nữa là kẻ ở nhà Đ.C.T., vì kẻ ở nhà Đ.C.T. là con riêng Đ.C.T. hơn, phải năng chạy đến nói khó cùng Đ.C.T. hơn, lại cần phải có ơn Chúa nhiều hơn, để giúp mình đi đàng nhơn đức trọn lành. Mà cho đặng ơn Chúa thì phải siêng năng đọc kinh cầu nguyện. sự cầu nguyện là như chìa khóa mở cữa trời cho ơn trên đổ xuống, là như khí giái chống cự với ma quỉ hỏa ngục; là như thuẫn đỡ cho khỏi mưu chước thế gian; là như nước mần tắt lửa mê đắm xác thịt. Bởi đó ông thánh Bonaventura dạy rằng: Bởi lời cầu nguyện thì ta đặng mọi sự lành, khỏi mọi sự dữ. Ông thánh Gioang Kim Khẩu thì rằng: Lời cầu nguyện là khí giái rất mạnh phá tan mọi phép ma quỉ; là nơi ẩn mình cho khỏi sự cheo leo, là cửa biển cứu ta cho khỏi bão bùng dông tố, là kho tàng tích chứa mọi sự lành. Con suy bấy lời đủ hiểu, sự đọc kinh cầu nguyện đặng sinh ích lợi cho con là thể nào. Song cho lời cầu nguyện đặng sinh ích cho con thì con phải cầu nguyện cho nên, mới được. Như lời ông thánh Giacôbê dạy tỏ điều ấy mà rằng: Anh em cầu nguyện mà chẳng đắt lời, là vì anh em cầu nguyện chẳng nên. Vậy cầu nguyện cho nên thì chẳng chăm chỉ sốt sắng, khiêm nhượng, cậy trông và phải bền đỗ: Vì chưng nếu con vào cầu nguyện mà lòng trí lo ra, tâm tình lểnh lảng thì ra như vào thử Chúa mà chơi; như vậy chẳng những không đắt lời cầu, đáng Chúa trách phạt rằng: Quân nầy tôn kính Tao ngoài môi miệng mà thôi, lòng nó thì xa Tao lắm. Chẳng những phải cầu nguyện cho chăm chỉ sốt sắng, lại phải có lòng khiêm nhượng cậy trông. Khiêm nhượng nhìn biết mình thiếu thốn mọi sự, chẳng có công gì đáng cho Chúa thương mà ban ơn; một cậy trông lòng lành Chúa rộng lượng bao duông chẳng chấp người có tội. Như vậy thì sẽ đặng như ý sở cầu, vì có lời kinh thánh rằng: Lời cầu kẻ hạ mình xuống thì sẽ bay lên cho thấu trời xanh, và chẳng trở xuống cho đến khi Chúa nhậm lời.
Sau nữa phải cầu nguyện cho bền đỗ vì nhiều lần Chúa trì hoãn chẳng ban cho ta tức thì sự ta xin đâu, mà Người trì hoãn như vậy cũng có ý nhiệm như lời ông thành Aucuxitinh rằng: “Khi Chúa chẳng ban tức thì sự ta xin thì chẳng phải là Người muốn từ chối ta sự xin, song Người có ý cho ta biết của mình xin là giống trọng vọng châu báu: Vì chưng của gì ước trông sau mới đặng, thì ta mới yêu chuộng và biết giữ gìn mà chớ”.
Sau hết con phải lấy tên Đ.C.G mà cầu nguyện như lời Người đã dạy rằng: Bay lấy danh Tao mà cầu xin sự gì cùng Đ.C.Cha thì Người sẽ ban cho bay. Vì vậy cho nên trong các lời nguyện Hội Thánh quen thêm câu nầy: vì Đ.C.G Kirixitô là Chúa chúng tôi…, vì công nghiệp Đ.C.G là Chúa chúng tôi.

Ấy dạy qua ít lời về sự supino cho con đặng nhớ lại cầu nguyện là làm sao cùng là cần kíp và có ích cho con là thể nào, để cho con đem lòng ái mộ sự đọc kinh cầu nguyện và ra sức làm việc ấy cho nên, hầu giúp con lo phần rỗi cho xứng hạp theo kẻ ở trong nhà Đ.C.T.

ĐOẠN THỨ XVI.

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI BIẾT ĐÀNG NGUYỆN GẪM.

Có lời vua thánh Đavid than rằng: Đang khi tôi nguyện gẫm thì lửa cháy lên. Ấy là lửa kình mến Chúa cháy lên bởi giờ nguyện gẫm. Lửa cháy lên thì làm cho người ta sốt sắng nóng nảy về đàng nhơn phước, và diệt tắt các lửa mê đắm tính hư xác thịt. Vậy ơ con, con muốn lửa kính mến Chúa cháy lên trong mình con thì con hãy ân cần sự nguyện gẫm. Mà cho con đặng ân cần ái mộ việc trọng ấy thì nay hãy nghe tắt ít lời cho biết nguyện gẫm là chi, nó sinh ra những ích nào, và phải làm thể nào cho đặng nguyện gẫm cho nên.

1. Nguyện gẫm là suy đi xét lại một điều gì hoặc một lẽ gì trong đạo thánh cho đặng giục lòng ta kính mến Chúa và ái mộ những việc phước đức cùng những sưh trên trời và chê gớm đàng tội lỗi cùng những sự hư hoặc ở đời này. Vì như người đời biết so hơn tính thiệt, biết suy trước lường sau thì ăn làm mới thịnh vượng, bề sinh lý mời mở mang; cũng một lẽ ấy trong việc phần rỗi phải suy nghĩ tính toán mới rõ rằng đàng nhơn phước cùng thấm thía mùi đạo vị. Suy nghĩ tính toán như vậy, ấy là nguyện gẫm.

2. Con muốn biết sự nguyện gẫm cần kíp và có ích trọng là thể nào, thì hãy nghe ít câu các thánh đã nói về sự nguyện gẫm. Bà thánh Têrêsa nói rằng: "Một linh hồn cứ nguyện gẫm luôn, thì sẽ thoát khỏi tay ma quỉ đời đời, bằng ai bỏ việc nguyện gẫm, thì chẳng có ma quỉ kéo nó xuống địa ngục, tự nhiên nó chạy chuồi xuống đó rồi". Ông thánh Bonaventura nói rằng: "Nếu ta chẳng hay suy gẫm, thì mọi nhơn đức ta đặng lên khô héo, cùng đầy dẫy những ý trái và chóng hư đi mà chớ". Ông thánh Ruphinô nói rằng: Mọi sự tấn tới trong đàng trọn lành, thì bởi sự nguyện gẫm mà ra… Ông thánh Bênadô cũng nói như vậy mà rằng: "Con hỏi ta phải làm đí gì cho đặng nên trọn lành, thì ta trả lời rằng: Phải chuyên việc nguyện gẫm". Những lời ấy cùng muôn vàn câu khác các thánh đã dạy thì đều tỏ một ý rằng: sự nguyện gẫm là rất cần kíp cho đặng gữ mình trong đàng phần rỗi và tấn tới trong nẻo trọn lành. Nó là thành lũy ra mọi nhơn đức, là máng xối tuôn xuống mọi ơn lành, là mạch nước rưới vườn Hội Thánh cho đặng trổ nên cây nhơn trái đức một ngày một ra sởn sơ xinh đẹp. Bởi đó xưa nay trong các nhà dòng nhà Đ.C.T. hằng lấy sự nguyện gẫm làm đầu các thiêng liêng phải làm hằng ngày: Từ ban thái tảo phải nguyện gẫm đã, rồi sau mới ra tay làm các việc khác; lại cả ngày cũng năng cầm lấy cây hoa thiêng liêng đã kết trong giờ nguyện gẫm mà ngửi cho đặng nhớ mùi thơm nhơn đức và khử trừ mùi thối tha tội lỗi. Vậy thì con phải lấy sự nguyện gẫm làm trọng làm cần và hãy dốc lòng làm việc ấy cho nên mỗi ngày.

3. Đã kêu bằng nguyện gẫm thì phải có cả nguyện cả gẫm: Nguyện cho đặng ơn trên soi sáng dạy vẽ trí khôn và giục lòng thêm sức cho đặng ái mộ cùng làm nên việc đã dốc lòng; còn gẫm là suy cho tường sự lý để dốc lòng; còn gẫm là suy cho tường sự lý để động lòng tín phục. Bởi đó con dễ hiểu phải làm việc nguyện gẫm thẻ nào; song cho con đặng dễ làm hơn thì nay chỉ ra đây một kiểu con nên vâng cứ mà làm, vì là chính kiểu thành Inaxiô đã dạy và xưa rày jer quen nguyện gẫm cho nên thì thường cũng cứ kiểu ấy. Vậy trước hết con phải biết trong một buổi gẫm thì chia làm ba phần, là dọn mình, suy nghĩ và nói khó, hai phần trước và sau thì làm mau, mỗi phần lầm được chừng bảy phút; còn chính việc nguyện gẫm, là phần giữa, nên phải làm cho lâu hơn, ít là nửa giờ là 20 phút.

a. Dọn mình. Có hai thứ là dọn mình xa và dọn mình gần. Dọn mình xa là dầu hôm phải lo dọn sở bài gẫm và hiểu ý bài gẫm ấy dạy phải dốc lòng sự gì; lại ban đêm khi thức giấc và sáng ngày vừa chỗi dậy thì lo nhớ lại bài gẫm ấy mà khỉ sự suy trong lòng. Còn dọn mình gần là khi đã vào giờ gẫm. Vậy trước hết nhớ Đ.C.T. ở trước mặt mình và hết lòng sốt sắng thờ lạy Người cùng giục lòng ăn năn vì mọi tội đã làm mất lòng Người xưa nay. Đoạn dâng mình cho Người cùng xin Người ban ơn giúp sức đặng làm mọi việc cho nên; mà nhứt là xin ơn nguyện gẫm bài nầy cho phải thế cho đặng ích. Vậy con nên nguyện cùng Chúa thể nầy: "Lạy Chúa,xin ban ơn thêm sức cho tôi đặng làm mọi việc tôi cho nên, nhứt là xin soi sáng trí khôn cho tôi hiểu thấu sự lý trong bài nầy, cùng giục lòng tôi chìu sự lành cùng đồng tình ghét tội; mến đức, hầu tôi đặng nhờ giờ nầy mà làm ích cho tôi về sau. Lạy Đức Mẹ khoan thay nhơn thay, xin khai quang dạy vẽ cho tôi đặng làm việc nguyện gẫm nầy cho nên". Rồi thì cho tùy theo bài gẫm mà bày vẽ nơi trong trí để giúp con cầm lòng mà gẫm về sự thương khó Đ.C.G thì con

bày vẽ như con đang thấy và theo Đ.C.G khi Người đi chịu nạn. Ấy dọn mình thì như vậy, xong rồi thì con qua phần thứ 2 là suy nghĩ.
b. Suy nghĩ. Con đọc một lẽ rồi thì cầm trí mà suy bài ấy có ý dạy làm sao? Đ.C.T. và các thánh đã dạy thể nào và đã giữ làm sao? Cho đặng giữ như vậy thì phải dùng phương thế nào, phải lánh những điều chi? Mà về phần con, thì bấy lâu nao đã giữ làm sao? Từ nầy về một sự mầu nhiệm nào, hoặc về một hạnh tích nào, thì xét sự tích đầu đuôi việc ấy làm sao, đã xảy ra thể nào? Nên gương dạy con sự gì? Con phải làm sao cho đặng bắt chước gương lành ấy, hay là lánh khỏi điều nạn ấy? Khi con dùng trí mà suy nghĩ làm vậy, thì cũng hãy giục lòng động; hoặc động mến, động yêu hay là động lo, động sợ tùy theo bài. Cho con dễ giục lòng động thì hãy năng dung lời than thở; than với Chúa, hoặc với Đức Mẹ, hay là Đấng thánh nào con đang gẫm đó. Khi thấy một lẽ nào đang làm cho con động thì con cứ suy gẫm, đừng bỏ mà qua lẽ khác. Bằng con thầy mình ngủ gục lo ra dông dài thì con hãy bắt trí lại mà nhớ Đ.C.T. ở trước mặt. Ấy sự suy gẫm thì như vậy.
c. Nói khó. Khi con đã suy nghĩ thấm thía và thấy lòng cũng đã động tình mến sự lành, gớm sự dữ, thì con hãy làm điều dốc lòng, con hãy dốc lòng cho đích xác một hai việc, đừng dốc lòng bông lông. Ví dụ khi con gẫm về đức khiêm nhượng, thì con chớ dốc lòng bông lông rằng: Từ nầy về sau tôi sẽ ra ở cho khiêm nhượng; một phải dốc lòng riêng thể nầy. Từ nầy về sau khi ai khen thì tôi cũng chẳng mầng, khi bề trên quở, anh em trách thì tôi cũng chẳng buồn. Khi đã lập sự dốc lòng đoạn rồi, thì trở lời nói cùng Chúa cùng Đức Mẹ cùng các thánh mà xin ơn cho đặng giữ trọn điều đã dốc lòng. Trong buổi ấy cũng nên nhớ cầu nguyện cho kẻ khác như khi làm việc thiêng liêng khác vậy. Sau hết thì cám ơn Chúa vì những ơn Chúa đã ban cho rong giowg nguyện gẫm, lại cũng nên xét mình lại cho biết mình đã nguyện gẫm hư nên thể nào, để dốc lòng bữa sau sửa lại đều đã sai suyển. Ấy việc nguyện gẫm thì như vạy, con hay ghi tạc vào lòng mà vâng cứ, thì con mới biết đàng tu đức lập công ở trong nhà Đ.C.T. cho đến khi con nên người cho trọn lành cho thật.

ĐOẠN THỨ XVII

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ PHẢI BIẾT ĐÀNG XƯNG TỘI CHỊU LỄ.

Có lời ông thánh Ghêrêgoriô nói về sự xưng tội mà rằng: Sự xưng tội có sức làm cho mưu ma quỉ lâu ra chán chường tố lộ nên nó phải hổ thẹn mà tháo lui. Còn về sự chịu lễ thì đã có lời Đ.C.G phán tỏ rằng: Ai ăn thịt Tao cùng uống huyết Tao, thì nó ở trong Tao và Tao ở trong nó. Vậy ơ con, con muốn hằng kết hiệp cùng Đ.C.G cho chí thiết ở trong nhà Đ.C.T. và muốn cho ma quỉ lui ra xa, chẳng còn dám bày mưu làm hại con nữa, thì con phải ân cần xưng tội chịu lễ. Song cho con đặng như vậy thì phải biết đàng làm hai việc ấy cho trọn lành hơn, chẳng phải làm như khi con còn ở thế gian; vì chưng lúc con còn ở ngoài đời, thì đã sưa xưng tội chịu lễ, lại nhiều khi làm cách ơ hờ vừa đủ mà khỏi tội là may, còn chí như thêm ơn thì không thấy gì mấy thí.

Vậy nay con vào nhà Đ.C.T. thì hãy sửa các điều sai suyển lại và ra sức làm hai việc trọng ấy cho trọn lành hơn, thì mới giúp được con ở trong nhà Đ.C.T. cho bền đỗ.

I. Về sự xưng tội. Con đã biết ai muốn xưng tội cho nên, thì phait xét mình cho rõ, ăn năn tội cho nên, thật dốc lòng chừa cho vững, xưng tội cho ngay, và đền tội cho đủ. Sự ấy con đã biết rồi, nay chẳng có ý dạy con phải làm điều ấy làm chi, một có ý dạy con làm các việc ấy cho trọn lành hơn đề hầu nhờ ơn phép Giải tội cho đầy dẫy. Vậy đã hay rằng: Tội nhẹ chẳng buộc phải xưng, cho nên chẳng cần phải xét cùng chẳng buộc phải ăn năn về nó; song kẻ ở trong nhà Đ.C.T. nếu muốn nên trọn lành xứng đáng kẻ ở nhà chuas, thì trong việc xưng tội phải cho nhiệm nhặt kỹ càng mới được, mà lại dầu tội nhẹ cùng những sự chẳng trọn lành, thì cũng phải xét mình cho kỹ càng, ăn năn cho thống thiết và xưng ra cho ngay thật, chẳng phải vì không làm như vậy thì làm hư phép Giải tội đâu; song vì không làm thì mấy nhờ phép ấy cho đặng nên trọn lành, lại có lẽ vì một việc có khi là nhẹ, mà vì kẻ ở nhà Đ.C.T., thì việc ấy hóa nên điều lỗi nặng chăng. Bởi đó con phải xét về các lỗi mọn con năng phạm hoặc trong ý tưởng lòng lo, hoặc trong lời nói việc làm, hoặc phạm đến luật nhà cũng vậy. Xét cho kỹ về các giờ con làm việc thiêng liêng, các việc bổn phận trong nhà phải làm, cách con ăn ở bề trong với Chúa, lòng con ở với bề trên hoặc với anh em (chị em) trong nhà, con đã ở làm sao, ăn nói thể nào, làm những việc gì, thì con hãy xét cho tường tận, chẳng những mấy điều có lỗi thật, lại những việc không được trọn lành, thì con cũng đừng dong thứ cho mình.

Dầu con chẳng phải xưng mỗi điều nhỏ mọn trong tòa kẻo ra lâu việc; song con phải xét cho biết mà sửa mình. Vậy cho con đặng nhờ đó mà sửa mình, thì một sự xét kỹ lưỡng mà thôi cũng chưa

đủ, con còn lại phải ăn năn cùng dốc lòng chừa mọi điều lỗi ấy và cũng nên dùng một đôi việc hãm mình hiệu nghiệm mà phạt mình vì lỗi mọn mình đã phạm, miễn là việc hãm mình thể ấy luật nhà chẳng cấm.
Khi vào tòa xưng tội thì các lỗi mọn thể ấy con chẳng cần phải xưng tỉa tói cho ra lâu việc ,trừ ra khi cha linh hồn muốn hỏi riêng con về mỗi điều. Vậy gải như con thấy mình con hay lỗi luật nhà trong việc nọ việc kia, thì con xưng trống được rằng: Luật nhà con còn năng sai lỗi một đôi điều mọn; nếu thầy cả có hỏi điều chi thì con phải khai điều ấy ra. Khi con năng lỗi một điều gì nhiều lần, thì con hãy xưng rõ điều ấy ra, để cho con đặng hổ thẹn mà chừa.
Về những chước cám dỗ và những tình ý có lo ra mơ màng về sự thế, thì con hãy khai với cha linh hồn, dầu con trông cậy mình đã không theo mặc lòng; vì chưng sự xưng ra các chước cám dỗ như vậy, thì là như hâu ma quỉ ra, thì làm cho nó ra yếu sức đi lắm.
Sau nữa khi con xưng tội thì con cũng phải năng xin cha linh hồn dạy vẽ cho phải làm chi, phải xét mình riêng về sự gì để giúp con sửa mình cùng tập đi đàng nhơn đức.
Ấy tóm tắt ít điều về sự xưng tội, con hãy nhớ mà giữ như vậy, thì sẽ đặng nhiều ích; nay lược qua cho con ít lời về sự chịu lễ, để giúp con biết đàng chịu lễ cho có ích.
II. Về sự chịu lễ. Con đã biết chịu lễ là chịu Mình Thánh, Máu Thánh và linh hồn Đ.C.G cùng tình Đ.C.T. ngự thật trong hình bánh rượu. Ôi! Sự rất nên đỗi lạ, tớ khó hèn rước Chúa cao sang! Song có sự nầy càng lạ thay! Rước Đấng trọng dường ấy mà nhửng nhưng vô sự; rước Đấng giàu có vô cùng mà còn nghèo nàn thốn thiếu; rước Đấng cực thanh cực sạch mà con ít ố nhớp nhơ; rước Thầy thuốc rất có phép tắc mà còn mang bệnh hoạn tật nguyền. Bởi đâu vậy? Âu là vì rước của trọng mà lòng không biết trọng. Xưa nay con năng chịu lễ, có khi con cũng chịu lễ hằng ngày, mà sao đàng nhơn đức còn sút kém, các nết xấu cũng chưa chừa! Ắt là vì con rước lễ theo thói quen, việc dọn mình không sốt sắng, lúc cám ơn cũng nõ ân cần. Vì đó mà lòng khô khan, xưa ươn ái rầy còn ươn ái.
Vậy thì con pải lo trước lo sau cho mọi điều phải thế. Hãy dọn mình tinh tấn hẳn hoi, đừng để lòng vốn vương tội lỗi. Tội trọng phải cho sạch đã đành, tội nhẹ cũng đừng dính bén. Thấy mình có tội nhẹ nào, thì hãy lấy nước mắt ăn năn mà tẩy cho sạch; lại phải giục lòng kính mến, tin cậy, ước ao, cùng lòng khiêm nhượng sốt sắng mà vào chịu lễ. Hãy cầm mình chăm chỉ, đừng để trí lo ra, một pải hồi tâm nói khó cùng Chúa, xin ơn cùng Chúa giúp con vào chịu lễ cho sốt sắng. Cả buổi lễ con hãy cầm trí suy ơn trọng con toan chịu, nhớ Chúa cực thánh cực sang, suy mình hư hèn tội lỗi, mà chú nữa sẽ kết hiệp cùng nhau, nên như một thân thể. Khi vào chịu lễ cũng phải nết na nghiêm trang bề ngoài để ỏ lòng cung kính bề trong.
Rước lễ đoạn con cũng phải cầm lòng cầm trí hết sức mà cám ơn Chúa, vì Chúa đang ngự thật giữa lòng con. Con hãy hiệp các tài năng con lại đó mà chầu chực, ngợi khen, cám tạ Chúa và xin Người ban ơn xuống phước cho con. Con hãy nhớ lời ông thánh Ghêrêgoriô nói rằng: chẳng có giờ nào lời ta cầu nguyện cho đẹp lòng Chúa cho bằng giờ ta cám ơn sau khi chịu lễ, vì khi ấy chính mình Đ.C.G dùng lòng và miệng lưỡi ta mà khong khen và xin ơn cùng Chúa, mà chẳng bao giờ Đ.C.Cha bỏ lời Con mình đâu. Vậy con đừng để mình mất lợi giờ ấy, một phải tỏ mọi tật nguyền cùng mọi sự thiếu thốn trong linh hồn ra cho Đ.C.G xin Người lo liệu cho con. Con phải cám ơn như vậy ít nữa là một khắc đồng hồ: Con cám ơn mau quá thì ra bất đáng cùng Đ.C.G là Đấng đã làm ơn trọng cho con dường ấy. Ấy ít lời về sự xưng tội chịu lễ, con hãy tuân cứ như vậy thì hai phép Bí tích ấy sẽ giúp con trong nhà Đ.C.T. và giữ con bền đỗ theo đàng chía kêu gọi con, như vậy thì thật phước cho con mà chớ.
ĐOẠN THỨ XVIII
CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HÃY Ở CHO AN LÒNG VUI MẶT.
Có lời Kinh thánh dạy rằng: Ở những kẻ lành hãy hớn hở hỉ hoan trong Chúa, và những kẻ có lòng ngay, hãy vui mầng. Vậy những kẻ lành, kẻ có lòng ngay ấy là ai, âu là những kẻ thành tâm làm tôi Chúa; mà ai thành tam làm tôi Chúa cho bằng kẻ đã sẵn lòng bỏ mọi sự ngoài đời cho đặng vào dâng mình trong nhà Chúa: Những kẻ ấy hãy vui mầng, hãy hớn hở; vui mầng trong lòng, hớn hở ngoài mặt; vui mầng với Chúa, hớn hở với anh em (chị em) vì chưng ở trong nhà Chúa chẳng có sự gì đáng làm cho ta buồn sốt. Ta chẳng buồn bởi đã bỏ cha mẹ bà con, ta chẳng buồn bởi bỏ điền viên gia nghiệp, vì ta đã đành bỏ thân nhơn điên tài sản cùng hết mọi sự vì Chúa. Vậy cớ sao mà

phiền dạ rối lòng? Cớ sao mà châu mày khó mặt? Có phải vì không đặng chuyện trò thông công với thế gian mà sinh buồn chăng? Chớ thì ai không nhớ sự vui vẻ thế gian là đều giả trá sao? Lời Chúa đe rằng: khốn cho kẻ vui cười, vì bay sẽ khóc lóc; lời ấy Chúa đe phạt sự vui chơi thế gian, thì có lẽ nào ta còn thèm sự vui chơi thể ấy. Vậy sự vui vẻ ở trong nhà Đ.C.T. là sự vui thật, sự thảnh, sự vui bởi trời ban xuống cho con cái Chúa. Cho nên ai ở trong nhà Đ.C.T. mà trong lòng sầu não ngoài mặt ưu phiền, thì là dấu chưa có lòng lành cho thật, chưa đức tình thế cho xong. Trời kia chưa quang anh, bởi còn đám mây che, mặ nọ ngó ưu sầu cũng vì cớ sao đó.

Ơ con, con vào nhà Đ.C.T. cho đặng tìm Chúa, thì cớ sao con khó mặt châu mày? Con hãy nghe lời Kinh thánh bảo rằng: Lòng kẻ tìm Chúa hãy vui mầng. Con vào nhà Chúa để dâng mình làm của lễ cho Chúa. Vậy con dâng mình làm của lễ cho Chúa. Vậy con dâng mà không vui mặt thì Chúa chẳng yêu dùng, như lời thánh kinh rằng: Kẻ dâng cúng mà vui vẻ thì Chúa ưng nhận. Xưa ông Aaron khi hai người con mới chết thì buồn quá, không dám vào dâng của lễ, khi ông Moisen trách thì người trả lời rằng: Tôi đang buồn sầu châu lụy vào làm lễ nhạc có lẽ nào đẹp lòng Chúa đặng sao? Ông Aaron nói lời ấy hì đã rõ người tin thật ai vào dâng của gì cho chía mà ngó bộ châu mày khó mặt, thì khó mà đẹp lòng Chúa, cùng một lẽ ấy kẻ dâng mình ở nhà Đ.C.T. nếu ở châu mày khó mặ, thì chẳng có lẽ đẹp lòng Đ.C.T.

Con chớ lầm mà nghĩ rằng: Phải làm nghiêm làm bộ như vậy mới gọi là nhơn đức. Ơ con, sự buồn sầu quạu cọ như tay chẳng phải là dấu nhơn đức đâu, song dấu kẻ trong lòng không an lương tâm không tốt hay là làm bộ giả hình. Đ.C.G chê ghớm sự ấy, cho nên Người đã dạy rằng: Khi nào mầy chay, thì mầy hãy lấy thuốc thơm xức dầu, hãy rửa mặt đi, chớ làm bộ cho ra người ăn chay. Quân Giudêu đời ấy khi có lẽ lạc gì vui, thì quen xức dầu hơm trên đầu, vậy Chúa dạy xức dầu rửa mặt làm bộ cho tươi tắn vui vẻ luôn, đừng bắt chước quân giả hình mà làm bộ buồn bực. Vì vậy tỏ mặt ưu phiền quạu cọ thì chẳng phải là sự nhơn đức cùng chẳng đẹp lòng Chúa đâu.

Sự buồn bặn như vậy đã không đẹp lòng Chúa, lại chẳng ưng bụng ai, lại cũng là điều hại cho mình; hai phần hồn lại cũng hại phần xác nữa. Phần hồn phải hại vì ra bãi hoãi ươn ế chẳng vui lòng mà làm các việc thiêng liêng, như lời thánh kinh rằng: Khi lòng trí ưu phiền thì linh hồn cũng sa sú. Còn phần xác lại sinh chứng đau đầu bực trí, hoặc sinh chứng nọ bệnh kia, vì đó lại sinh khó ăn khó ở với anh em (chị em) khi nên truyện trò cũng không ai muốn nói với, như vậy buồn lại hêm buồn, ở với nhau mà như chim thất ngẩu.

Vậy con hãy an lòng vui mặ luôn, dẫu lâm sự rủi ro như khi tin sầu đưa đến hoặc phải ốm đau cách nào, hay là bị bề trên quở phạt hoặc anh em (chị em) chê cười, thì lòng chớ xôn xao, mặt cũng hằng bằng phẳng. Các thánh dạy con phải giữ sự vui vẻ luôn như vậy, cho dầu khi rủi phải sa cơ mà phạm tội hì con cũng đừng phiền muộn quá mà mất sự bằng an vui vẻ. Tuy dầu phải buồn bực đau đớn trong lòng vì đã phạm tội, song phải lấy lòng trông cậy Chúa rất nhơn từ mà chế hòa cùng sự buồn ấy kẻo sinh ngã lòng trông cậy, lại cho đặng giữ sự tươi tắn vui vẻ bề ngoài luôn. Ông thánh Phaolồ cũng dạy kẻ phạm tội phải giữ như vậy kẻo phiền muộn quá mà sinh ngã lòng chăng.

Chúa thương gọi chúng tôi lại một nhà với nhau, thật là ơn quí trọng lắm, vua thánh Đavid khen sự ấy là sự tốt lành vui vẻ lắm. Vậy chúng tôi ở với nhau mà mặt mũi ưu phiền quạu cọ, dường bằng giận hờn chi nhau, thì nào có sự gì tố lành vui vẻ, nếu cả nhà mặt mũi ưu phiền cả như vậy hì ai chịu nổi?

Vậy con ở nhà Đ.C.T. cho an lòng mà làm các việc đấng bậc con, thì hãy gỡ mình cho khỏi tính buồn bã, hãy tập mình làm sao cho bộ dạng vui vẻ bằng ịnh luôn. Có kẻ vốn tại bệnh hoạn hay là thánh tự nhiên ngó buồn; song nhiều lần tại mình không hãm tính yêu riêng mình; vừa gặp chuyện gì trái ý mình một chút, phải nghe xấu hổ một ít lời, hay là ước ao sự gì mà không đặng, liền phiền lòng xạu mặt tức thì; hoặc nghe tin cha mẹ hoặc bà con phải lâm sự gì rủi ro, liền ưu phiền sầu não. Ấy bởi đâu mà sinh sự buồn như vậy, âu là cũng vì ta chưa dứt lìa cốt dục, lìa thế gian. Thôi, hãy giã từ ý riêng, hãy li tinh cốt dục mà vâng theo thánh ý Đ.C.T. trong mọi sự bằng an ấy lại sinh sự vui vẻ; vui vẻ cùng Chúa, vui vẻ cùng anh em (chị em) vui vẻ đời nầy ở trong nhà Chúa, lại sau đặng vui vẻ trên chốn thiên cung vô cùng vô tận.

ĐOẠN THỨ XIX

CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HẰNG PHẢI TẤN TỚI TRONG ĐÀNG NHƠN ĐỨC.

Vua thánh Đavid khen phước kẻ ở nhà Đ.CT thì rằng: Những kẻ ấy sẽ đi đàng nhơn đức một ngày một hơn. Vua Salomon đặng sự khôn ngoan Chúa ban chép lời kinh thánh thì rằng: Nẻo kẻ lành như mặt trời khi rạng đông thì khỉ sự sáng ra rồi thì sáng lần cho đến chính ngọ. Những lời ấy đều chỉ tỏ kẻ ở trong nhà dct kẻ quyết tu trì cho nên kẻ trọn lành, thì phải tấn tới trong đàng nhơn đức một ngày một hơn. Ví như mặt trời banmai khi mọc thì hừng hừng vậy, mà càng lâu thì lại càng sáng ra mà chiếu soi thiên hạ, cũng một lẽ ấy kẻ vào ở nhà dct khimoiws vào thì còn vương vấn bụi trần thế, cùng chưa quen đàng nhơn phước, thì chưa sáng tỏ, song càng ở lâu trong nhà dct thì càng phải nen trong sạch và chói các nhơn đức ra, bằng chẳng như vậy thì nghịch lý trong đòi mà chớ. Vốn người ta học nghề nào mặc lòng, thuở ban đầu còn vụng về làm chưa khéo, dong một ít lâu thì thành nghề thành nghiệp làm việc dễ dàng, laijcoi cũng khéo loéo. Nghề đi đàng nhơn đức cũng vậy, ban đầu chưa quen, sau cũng phải thạo; bằng chẳng; ắt không khỏi tiếng chúa trách rằng: Ấy con cái sự tối tăm, thì khôn ngoan hơn cái sự sáng.
Ơ con, con thêm tuổi, thêm sức, thêm vóc mà công đức thì chẳng thêm sao? Hoặc có khi con lấy mình làm nhơn đức vừa đủ rồi sao? Ôi! Đàng nhơn đức còn xa, đỉnh trọn lành còn cao, con đi mấy dặm cũng còn thẳm mù mù, con trèo mấy cáp cũng còn xa vời vợi. Nào ai damsnois rằng: đã tới rồi, đã đủ rồi. Ông thánh Bênađô nói rằng: Người nhơn đức chẳng hề có khi nào lấy làm vừa, kẻ ấy chẳng hề nói rằng đủ rồi, song hằng khao khát sự nhơn đức đến đỗi phải như còn sống luôn, thì hằng pải rán sức mà nên trọn lành luôn. Vì chưng kẻ ấy dầu đã tốt thì cũng cứ ra sức mà nên tốt hơn luôn. Ấy lời ông thánh Bênađô mà các thánh khác cũng dạy như vậy.
Các thánh đều rập một ý mà dạy rằng: Ở trong đàng nhơn đức, hễ không tấn tới ấy là thối lui. Đàng nhơn đức chẳng khác thể như sông kia chảy xuống mạnh mà ta thì phải chèo thuyền ngược lên; phải rán mà chèo luôn, hễ ngừng mái chèo, thì thuyền tự nhiên trôi xuống. Ông thánh Aucuxitinh rằng: Bao lâu ta rán mà đi tới, thì ta khỏi thối lui, mà hễ ta khỉ sự ta không tới ấy là lui rồi đó. Ta muốn khỏi trở lui thì phải chạy tới. Xưa có một thầy dòng kia cứ ăn mặc tầm thường và lấy cách ăn ở như vậy làm vừa rồi, chẳng còn muốn tấn tới nữa, thì ông thánh Bênađô viết thơ quở trách mà rằng: "Ở thầy, thầy chẳng muốn tới nữa sao? Không muốn. Vậy thầy muốn thối lui sao? Không muốn thối lui, thì thầy lui. Vậy thì thầy muốn chi? Tôi bây giờ làm sao, thì tôi muốn sống, muốn ở một mực như vậy: Tôi chẳng muốn để mình ra xấu hơn cùng chẳng ước ao cùng hằng chẳng ước ao nên tốt hơn làm chi. Vậy thầy muốn như vậy là muốn điều không có lẽ mà hóa nên được, vì chưng ở đời nầy nào có sự gì đứng một mình được sao!" Con hãy nghe các lời ấy như lời riêng con vậy, nên con hãy quyết chí tấn tới trong đàng nhơn đức mực nào mặc lòng, thì con cũng chẳng luột đặng lời chúa phán rằng: Ai đã nhơn đức, thì hãy nên nhơn đức hơn nữa. Bới đó chẳng có bực thánh nào dám nói rằng: mình đã đủ rồi; mà vì chưa đủ, ắt là phải tấn tới luôn hằng ngày. Đừng ngó lui những việc lành mình đã làm, một phải xem tới những việc lành mình còn thiếu; đừng mừng vì nết xấu mình đã chừa, phải sợ vì nết xấu chưa dứt. Vì vậy ông thành Hyêronimô nói rằng: Ai muốn nên thánh thì quên các việc đã làm mà chăm làm những việc phải làm. Vậy phước cho kẻ tấn tới hằng ngày, kẻ chẳng xét bữa qua mình đã làm chi, một suy hôm nay mình phải làm chi cho đặng tấn tới. Ấy là lời ông thánh Hyêronimô, mà ông thánh Ghêrêgoriô và ông thánh Bênađô cũng dạy như vậy. Ấy nhắc lại bấy lời cho đặng nhớ mà tấn tới trong đàng nhơn đức trọn lành luôn, bao lâu con còn sống thì bấy lâu con hằng phải tấn tới.
Bây giờ dạy cho con phải làm thể nào cho đặng tấn tới. Vậy đàng nhơn đức là đàng thanh sạch tốt lành, cho nên ai càng thanh sạch tốt lành, thì càng nên người nhơn đức. Bởi đó con muốn tấn tới trong đàng nhơn đức một ngày một hơn, thì phải lo cho linh hồn mình càng ngày càng nên thanh sạch và nên tốt lành. Muốn nên thanh sạch thì phải lo chừa mọi tội lỗi cùng các nết xấu; hễ tội lỗi và nết xấu cùng bớt bao nhiêu, thì con càng tấn tới trong đàng nhơn đức bấy nhiêu. Song sự chừa bớt tội lỗi và tính hư, thì mới làm cho con nên thanh sạch mà thôi, chưa nên tốt lành. Muốn nên tốt lành thì còn phải lấy việc lành phước dức mà trau tria nữa, mà càng làm nhiều việc lành, càng tập nhiều nhơn đức, thì càng nên người trọn lành. Vậy hằng ngày con phải dùng sự xét mình chung cùng sự xét mình riêng và sự ăn năn dốc lòng cho đặng giúp con tấn tới trong đàng nhơn đức. Hãy nhớ lời sách Gương phước dạy rằng: buổi mai con hãy dốc lòng, buổi chiều con hãy xét mình cho biết thói nết con làm sao, ngày hôm nay con đã nói, đã làm, đã tưởng thể nào. Hễ thấy mình có nết xấu nào thì hãy lo tiểu trừ căn, nết xấu nào hiểm hơn thì lo trị trước. Sách gương phước rằng: Phải chi mỗi năm ta nhổ cho đặng một nết xấu, thì

ta đã chóng nên người trọn lành. Vậy con muốn tấn tới đàng trọn lành, thì hãy lo mà chừa các nết xấu như vậy.
Còn việc lành con làm thì con hãy xét con đã làm thể nào, làm vì ý nào, làm có chăm chỉ hẳn hoi chăng? Thà làm ít việc mà sốt sắng hẳn hoi, chẳng thà nhiều việc mà ơ hờ lạt lẽo: Quí hồ tinh bất quí hồ đa. Con đọc kinh cầu nguyện trót ngày thâu đêm lo ra xao lãng, thì cũng nõ đặng ích gì, hay là con làm vì ý cầu danh thì cũng luống công vô lối. Vậy con hãy giữ kẻo lầm mà ngờ sự nhơn đức ở tại việc lành bề ngoài thể ấy, mà chẳng lo cho đặng sự sốt sắng bề trong. Nhiều kẻ lầm như vậy mà lạc đàng nhơn đức; bởi việc lành không tinh thì nết xấu cũng không sạch vì đó nên đàng nhơn đức chẳng tấn tới, đỉnh trọn lành ngó còn cao, ở nhà Chúa mà không nên, lâm trận phong ba liền xiên đổ.
Ơ con, hãy nhớ bấy lời mà lo giữ, để giúp con vững vế mạnh chơn mà trèo lên chô tới đỉnh trọn lành, như vậy mới đáng ở nhà Đ.C.T. mà chớ.

ĐOẠN THỨ XX
CON MUỐN Ở NHÀ ĐỨC CHÚA TRỜI, THÌ HẰNG PHẢI NHỚ MÌNH Ở ĐÓ LÀM CHI.
Ơ con, nay trao cho con một bài học sau hết để tri hô cho con đặng nhớ lại trăm bài khác; bày nầy con chẳng tìm hỏi đâu xa, một hỏi lấy mình mà thôi: Hễ biết mình là ai, biết mình ở đâu, thì tự nhiên lo đi cho tới nơi tới chốn; tên lái buôn nọ biết minh đi buôn, thì ra chợ chẳng dám ngồi chơi, một lo tìm hàng mà mua, tìm khách mà bán. Vậy nay kẻ ở nhà Đ.C.T. sao lại đeo thói thế gian? Ở nơi luật phép sao lại còn luông tuồng? Âu là tại những kẻ ấy không nhớ mình là ai, không suy mình ở đây làm gì. Giudà xưa khi đem quân dữ đến bắt Đ.C.G thì Người phán hỏi nó rằng: Ơ người nghĩa thiết, mầy đến đây làm gì? Phải chi Giudà hồi tâm mà nghĩ đến mình là kẻ nghĩa thiết cùng Đ.C.T. và suy đến việc mình toan làm đó là điều rất quái gở, ắt nó chẳng cả gan làm điều thể ấy đâu. Song vì lời Chúa nhắc nhủ nó, nó chẳng xem sao, nên nó đã liều mình làm điều khốn nạn dường ấy. Nay kẻ ở nhà dòng, nhà Đ.C.T. có nhiều kẻ khô khan nguội lạnh, chẳng biết đi đàng nhơn đức, chẳng hay hãm mình sửa nết, điều ấy tại đâu? Ắt cũng tại những kẻ ấy không nhớ mình là người nhà dòng, nhà phước, là người nhà Đ.C.T. Vậy phương linh nghiệm cho con đặng ở xứng đáng trong nhà Đ.C.T. và ở đó cho đến cùng, là con phải năng hỏi mình đến đây làm chi. Ông thánh Bênadô và ông thánh Arxêniô đã dùng phương ấy cho đặng nhắc nhủ mình. Ông thánh Bênadô năng hỏi mình rằng: Hỡi Bênadô, mầy đến đây làm chi? Ông thánh Arxêniô thì hỏi mình rằng: Hỡi Arxêniô, mầy đến đây làm chi? Câu ấy chỉ nghĩa là: Mầy đã bỏ thế gian, bỏ cha mẹ, anh em, bà con, của cải mà đến đây, thì có ý gì? Có phải mầy mầy đến đây cho đặng cầu danh tranh lợi chăng? Nào có phải mầy đến đây cho đặng ăn ở theo ý riêng, muốn làm chi thì làm chăng? Không phải, mầy đến đây cho đặng dứt tình ngãi thế gian mà kết hiệp cùng Đ.C.T. cho bền chặt; mầy đến đây cho đặng chê bỏ của đời người tạm mà lo tìm một của trên trời mà thôi; mầy đến đây cho đặng nỏ ý riêng mình ddi, mà vâng theo ý bề trên trong mọi sự, mầy đến đây cho đặng hãm cầm xác thịt xa lánh thế gian, cự địch cùng ma quỉ cho đặng khắc kỷ tu thân nên người trọn lành. Tắt một lời, mày đến đây cho đặng ở nhà Đ.C.T., nghĩa là làm con riêng Đ.C.T. trong nhà nầy, cho đặng thuộc về Đ.C.T. chẳng còn thuộc về xác thịt thế gian ma quỉ chút nào nữa. Ở Bênadô, mầy đến đây làm gì?
Ấy là một câu vắn tắt mà làm nên thuẫn đỡ mình, nên như khí giái rất mạnh mà cự cùng chước ma quỉ, nên như thuốc linh nghiệm mà chữa mọi chững ưu phiền, nên như thần hiệu mà xức mọi nơi đau đớn. khi con thấy bề trên hoặc anh em (chị em) nói làm điều gì trái ý con, thì con hãy lấy dầu ấy mà xức, thì mọi điều sẽ ra êm ái, nghĩa là con hãy hỏi mình: Tôi đến đây làm chi? Có phải đến mà xét xúc anh em (chị em) hay là cãi ý bề trên chăng? Thật không. Tôi đến mà vâng lời chịu lụy mọi đàng. Khi con phải bề trên quở phạt nặng nề oan ức, hay là bị anh em (chị em) bức hiếp vu vạ cách nào làm cho con phừng gan sốt ruột lên, thì con hãy uống thuốc linh nghiệm ấy tức thì, là hãy hỏi mình: Đến đây làm gì? Có phải đến mà tập tành hung hăng làm cho đã gan đã giận, hay là đến mà tập sự nhịn nhục hiền lành? Hễ con uống chén thuốc ấy cho kịp, thì gan ruột đều yên chẳng còn phừng lên nữa. Khi ma quỉ thế gian bày kế nọ chước kia mà làm cho con xao lãng muốn lui về cùng nó, thì con hãy cầm lấy câu ấy làm thuẫn mà đỡ mình cùng làm khí giái mà đánh tan mọi chước ấy đi, nghĩa là con hãy hỏi mình: Đến đây là chi? Có phải đến mà ở vài ba tuần, năm bảy thánh rồi thì thôi sao? Ắt chẳng phải như vậy, một có ý cho thật, cho bề đỗ đến trọn đời.

Ấy là phương rất hiệu, bài rất hay, xưa nay các hánh quen dùng cho đặng nhớ bậc mình mà ăn ở cho xứng đáng. Có kẻ ở tu trì ngoài đời mà thôi, cũng đã biế dùng câu ấy mà nhắc nhủ mình, hỏi mình đến trong hế gian làm chi? Có phải đến mà theo tình hư nết xấu đi đàng tội lỗi đến sau phải sa xuống địa ngục hay là đến mà thờ phượng cùng làm tôi Đ.C.T., hầu ngày sau đặng hưởng phước đời đời?
Nếu câu ấy làm ích cho người ngoài đời, thì càng phai làm ích cho kẻ ở nhà Đ.C.T. hơn nữa. Con hãy năng hỏi mình đến đây làm chi? Đến đây mà dọn mình sau làm thầy cả, hoặc ở lầm thầy dòng hay ở làm người nhà phước, hoặc đến mà ở tu thân cách nào? Thế nào con cũng có một ý gì đến đây. Hễ đã có ý nào, đã quyết ở bậc nào thì phải làm mọi việc theo bậc ấy, phải sắm mọi nhơn đức, mọi tài năng theo bậc ấy. Giả như con vào nhà trường để sau chịu chức thầy cả mà giúp việc Hội Thánh, nếu con ơ hờ biếng nhác, chẳng lo tu thân tập tành tính nết, chẳng lo học hành cho đặng thông minh, hì lẽ nào con ở thường đặng cho đến khi chịu chức thánh ấy? Nếu như vào ở đây mà làm thầy dòng (hay là làm chị nhà phước), thì con cũng phải ở làm sao cho xừng người nhà dòng (nhà phước); một nơi ở mà thôi, thì chẳng đủ mà làm cho con nên người nhà dòng (nhà phước) đâu, như lời ông thánh Aucuxitinh rằng; chúng tôi ở nơi tĩnh mạc, ở nơi rừng vắng, thì chỗ ấy chẳng làm cho chúng tôi nên thánh đâu, bèn là việc lành nết tốt làm cho chỗ ấy và chúng tôi đặng nên thành người thánh mà chớ.
Thương ôi! Nhiều người tiếng là kẻ ở nhà Đ.C.T. mà nết ở việc làm có khi thua người thế gian, phải chi những kẻ ấy cầm trí lại mộ hồi mà hỏi mình là ai, mình vào nhà nầy làm chi, ắt nó liền hổ hẹn chẳng sai, vì thấy nết mình ở, lời mình nói, việc mình làm nghịch cùng đấng bậc mình mọi đàng. Con muốn cho mình khỏi đi xa lạc, thì phải năng hồi tâm mà hò mình lại, là hỏi mình là ai và đã đến đây làm chi? Như vậy thì giúp con nhớ bậc mình mà lo sửa tính sửa nết, sửa ý sửa lòng, tập lời nói việc làm, ý tưởng, cho ra xứng đáng kẻ ở nhà Đ.C.T. Đời nầy đặng lướt mọi nỗi gian nan, mọi ơn cám dỗ, mà dốc chí tu thân làm con riêng Chúa, sau lại làm thánh trên trời ở giữa muôn vàn Thần Thánh mà chầu chực Chúa đời đời chẳng cùng.
Chung.

Ông thánh Thôma, Ghêrêgoriô Ruphinô
Ông thánh Bênadô Têrêsa Bênadô
thành Giêrusalem Bonaventura Inaxiô